

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
(Ν.Δ. 53/1974 – ΦΕΚ 256, τ. Α΄, όπως τροποποιήθηκε με το Ν. 2400/1996 – ΦΕΚ 96, τ. Α΄)

<p>Άρθρο 1 Υποχρέωση σεβασμού των δικαιωμάτων του ανθρώπου</p>	<p><u>Slimani κατά Γαλλίας</u> <u>Μακαρατζής κατά Ελλάδας</u></p>
<p>Άρθρο 2 Το δικαίωμα στη ζωή</p>	<p><u>Bader and others κατά Σουηδίας</u> <u>Celniku κατά Ελλάδας</u> <u>Mamatkulon & Askaron κατά Τουρκίας</u> <u>Öcalan κατά Τουρκίας</u> <u>Slimani κατά Γαλλίας</u> <u>T.I. κατά Αγγλίας</u> <u>Μακαρατζής κατά Ελλάδας</u></p>
<p>Άρθρο 3 Απαγόρευση των βασανιστηρίων</p>	<p><u>Abdolkhani & Karimnia κατά Τουρκίας</u> <u>Abdulaziz, Cabales and others κατά Αγγλίας</u> <u>Ahmed κατά Αυστρίας</u> <u>Alsayed Allaham κατά Ελλάδας</u> <u>Amuur κατά Γαλλίας</u> <u>Bader and others κατά Σουηδίας</u> <u>Baybaşin κατά Ολλανδίας</u> <u>Bensaid κατά Αγγλίας</u> <u>Berrehab κατά Ολλανδίας</u> <u>Chahal κατά Αγγλίας</u> <u>Cruz Varaz κατά Σουηδίας</u> <u>D. και άλλοι κατά Τουρκίας</u> <u>Dougoz κατά Ελλάδας</u> <u>Hilal κατά Αγγλίας</u> <u>Jabari κατά Τουρκίας</u> <u>Kaja κατά Ελλάδος</u> <u>Mubilanzila Mayeka και Kaniki Mitunga κατά Βελγίου</u> <u>Mamatkulon & Askaron κατά Τουρκίας</u> <u>Müslim κατά Τουρκίας</u> <u>N. κατά Ηνωμένου Βασιλείου</u> <u>N. κατά Φινλανδίας</u> <u>Nasri κατά Γαλλίας</u> <u>Öcalan κατά Τουρκίας</u> <u>Paez κατά Σουηδίας</u> <u>Peers κατά Ελλάδας</u> <u>Saadi κατά Ιταλίας</u> <u>Said κατά Ολλανδίας</u> <u>Salah Sheekh κατά Ολλανδίας</u> <u>Slimani κατά Γαλλίας</u> <u>Soering κατά Αγγλίας</u> <u>S.D. κατά Ελλάδας</u> <u>T.I. κατά Αγγλίας</u></p>

	<p>Thampibillai κατά Ολλανδίας Venkadajalasrma κατά Ολλανδίας Vijanathan and others κατά Γαλλίας Vilvarajah κατά Αγγλίας Μακαρατζής κατά Ελλάδας</p>
<p>Άρθρο 4 Απαγόρευση της δουλείας και των καταναγκαστικών έργων</p>	<p>Siliadin κατά Γαλλίας</p>
<p>Άρθρο 5 Το δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία και ασφάλεια</p>	<p>Abdolkhani & Karimnia κατά Τουρκίας Al-Nashif κατά Βουλγαρίας Amuur κατά Γαλλίας Bizotto κατά Ελλάδας Chahal κατά Αγγλίας Čonka κατά Βελγίου Dougouz κατά Ελλάδας Gebremedhin (Gaberamedhien) κατά Γαλλίας John κατά Ελλάδας Kaja κατά Ελλάδος Mubilanzila Mayeka και Kaniki Mitunga κατά Βελγίου Mohd κατά Ελλάδας Nakach κατά Ολλανδίας Öcalan κατά Τουρκίας Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου Singh κατά Τσεχίας Shamsa κατά Πολωνίας S.D. κατά Ελλάδας Twalib κατά Ελλάδας</p>
<p>Άρθρο 6 Δικαίωμα στη χρήση και απονομή δικαιοσύνης</p>	<p>Biba κατά Ελλάδας Cuscani κατά Αγγλίας Harizi κατά Γαλλίας Incal κατά Τουρκίας Μααουία κατά Γαλλίας Mamatkulon & Askarov κατά Τουρκίας Mutimura κατά Γαλλίας Narjalo κατά Κροατίας Peers κατά Ελλάδας Perlala κατά Ελλάδας Soering κατά Αγγλίας Vasilev κατά Ελλάδας</p>
<p>Άρθρο 7 Μη επιβολή ποινής άνευ νόμου</p>	
<p>Άρθρο 8 Δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής</p>	<p>Abdulaziz, Cabales and others κατά Αγγλίας Ahtmet κατά Ολλανδίας Al-Nashif κατά Βουλγαρίας Amrollahi κατά Δανίας</p>

	<p><u>Aristimuño Mendizabal κατά Γαλλίας</u> <u>Beldjoudi κατά Γαλλίας</u> <u>Benhebba κατά Γαλλίας</u> <u>Bensaid κατά Αγγλίας</u> <u>Berrehab κατά Ολλανδίας</u> <u>Bouchelkia κατά Γαλλίας</u> <u>Bouljifa κατά Γαλλίας</u> <u>Boultif κατά Ελβετίας</u> <u>Chahal κατά Αγγλίας</u> <u>Cruz Varaz κατά Σουηδίας</u> <u>Ezzouhdi κατά Γαλλίας</u> <u>Guel κατά Ελβετίας</u> <u>Jakurovic κατά Αυστρίας</u> <u>Keles κατά Γερμανίας</u> <u>Maslon κατά Αυστρίας</u> <u>Mubilanzila Mayeka και Kaniki Mitunga κατά Βελγίου</u> <u>Mehemi κατά Γαλλίας</u> <u>Mokrani κατά Γαλλίας</u> <u>Moustaquim κατά Βελγίου</u> <u>Musa και άλλοι κατά Βουλγαρίας</u> <u>Müslim κατά Τουρκίας</u> <u>N. κατά Φινλανδίας</u> <u>Nasri κατά Γαλλίας</u> <u>Niedzwiecki κατά Γερμανίας</u> <u>Radovanovic κατά Αυστρίας</u> <u>Rodrigues Da Silva and Hoogkamer κατά Ολλανδίας</u> <u>Sayoud κατά Γαλλίας</u> <u>Sen κατά Ολλανδίας</u> <u>Slivenko κατά Λετονίας</u> <u>T.I. κατά Αγγλίας</u> <u>Üner κατά Ολλανδίας</u> <u>Yildiz κατά Αυστρίας</u> <u>Yilmaz κατά Γερμανίας</u></p>
<p>Άρθρο 9 Ελευθερία σκέψης, συνείδησης και θρησκείας</p>	
<p>Άρθρο 10 Ελευθερία έκφρασης</p>	<p><u>Incal κατά Τουρκίας</u></p>
<p>Άρθρο 11 Ελευθερία του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι</p>	
<p>Άρθρο 12 Δικαίωμα συνάψεως γάμου</p>	
<p>Άρθρο 13 Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής</p>	<p><u>Abdolkhani & Karimnia κατά Τουρκίας</u> <u>Abdulaziz, Cabales and others κατά Αγγλίας</u> <u>Al-Nashif κατά Βουλγαρίας</u> <u>Alsayed Allaham κατά Ελλάδας</u></p>

	<u>Amuur κατά Γαλλίας</u> <u>Bensaid κατά Αγγλίας</u> <u>Chahal κατά Αγγλίας</u> <u>Čonka κατά Βελγίου</u> <u>Gebremedhin (Gaberamedhien) κατά Γαλλίας</u> <u>Hilal κατά Αγγλίας</u> <u>Jabari κατά Τουρκίας</u> <u>Kaja κατά Ελλάδος</u> <u>Musa και άλλοι κατά Βουλγαρίας</u> <u>Muslim κατά Τουρκίας</u> <u>Mutimura κατά Γαλλίας</u> <u>Slimani κατά Γαλλίας</u> <u>Soering κατά Αγγλίας</u> <u>T.I. κατά Αγγλίας</u> <u>Vasilev κατά Ελλάδας</u> <u>Vilvarajah κατά Αγγλίας</u> <u>Μακαρατζής κατά Ελλάδας</u>
Άρθρο 14 Απαγόρευση των διακρίσεων	<u>Abdulaziz, Cabales and others κατά Αγγλίας</u> <u>Ζεϊμπέκ κατά Ελλάδας</u> <u>Koua Poirrez κατά Γαλλίας</u> <u>Niedzwiecki κατά Γερμανίας</u> <u>Öcalan κατά Τουρκίας</u>
Άρθρο 15 Παρέκκλιση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης	
Άρθρο 16 Περιορισμοί την πολιτική δραστηριότητα των αλλοδαπών	
Άρθρο 17 Απαγόρευση κατάχρησης δικαιώματος	
Άρθρο 18 Όρια στη χρήση των περιορισμών σε δικαιώματα	
Άρθρο 34 Ατομικές προσφυγές	<u>Αουλμί κατά Γαλλίας</u> <u>Mamatkulov & Askarov κατά Τουρκίας</u>

ΤΕΤΑΡΤΟ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Άρθρο 2 Ελευθερία κυκλοφορίας	<u>Narijalo κατά Κροατίας</u>
---	---

Abdolkhani & Karimnia κατά Τουρκίας¹

Παρατεταμένη κράτηση δύο Ιρανών πολιτών, αναγνωρισμένων προσφύγων εντολής (από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες) ενόψει της απέλασής τους στο Ιράν ή στο Ιράκ – Δεν εξετάζεται ειδικότερα το ζήτημα της παραβίασης του δικαιώματος στη ζωή (άρθρο 2 της Σύμβασης) – Παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης (απαγόρευση βασανιστηρίων) – Παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης (δικαίωμα σε αποτελεσματική προσφυγή) – Παραβίαση του άρθρου 5 παρ. 1, 2 και 4 της Σύμβασης (δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία και ασφάλεια

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ: Οι προσφεύγοντες είναι πολίτες Ιράν και διαμένουν στο Κέντρο Υποδοχής και Στέγασης Αλλοδαπών Gaziosmanpaşa στην πόλη Kirklareli της Τουρκίας.

Προσχώρησαν στην οργάνωση People's Mojahhedin Organisation του Ιράν (PMOI) το 1992 και το 2001 αντίστοιχα. Έφθασαν στο Ιράκ σε ακαθόριστη ημεροχρονολογία. Εγκατέλειψαν την οργάνωση PMOI το 2005 και το 2006 αντίστοιχα, επειδή διαφώνησαν με τους στόχους και τις μεθόδους της. Αφού εγκατέλειψαν την οργάνωση αναζήτησαν στέγη στο Προσωρινό Κέντρο Συνέντευξης και Προστασίας (Temporary Interview and Protection Center), έναν καταυλισμό που δημιούργησαν οι αμερικανικές δυνάμεις στο Ιράκ.

Στη διάρκεια της παραμονής τους στο Ιράκ οι προσφεύγοντες προσήλθαν σε συνέντευξη για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα που διεξήγαγε η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Στις 5.5.2006 και 16.10.2007, ενόσω βρίσκονταν ακόμη στο Ιράκ, οι κεντρικές υπηρεσίες της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στη Γενεύη αναγνώρισαν στο πρόσωπό τους το καθεστώς του πρόσφυγα.

Τον Απρίλιο του 2008 έκλεισε το προαναφερόμενο Προσωρινό Κέντρο Συνέντευξης και Προστασίας στο Ιράκ και οι προσφεύγοντες μαζί με άλλα πρώην μέλη της οργάνωσης PMOI μεταφέρθηκαν στο βόρειο Ιράκ. Εισήλθαν στην Τουρκία σε ακαθόριστη ημεροχρονολογία. Επειδή εισήλθαν στην Τουρκία παράνομα συνελήφθησαν από τις τουρκικές αρχές και απελάθησαν στο Ιράκ στις 17.6.2008. Αμέσως επέστρεψαν στην Τουρκία αλλά συνελήφθησαν εκ νέου στις 21.6.2008 σε έλεγχο που διεξήγαγε η τροχαία επειδή τα διαβατήριά τους ήταν πλαστά.

Ενώπιον των αστυνομικών της τροχαίας οι προσφεύγοντες δήλωσαν ότι θα εκτελούνταν αν αναγκάζονταν να επιστρέψουν στο Ιράν λόγω της αντίθεσής τους στις πολιτικές της ιρανικής κυβέρνησης και ότι κινδύνευαν στο Ιράκ. Δήλωσαν ότι πρόθεσή τους ήταν να μεταβούν στην Κωνσταντινούπολη για να καταθέσουν αίτημα ασύλου και να αναχωρήσουν για τον Καναδά. Εν συνεχεία, οι αρχές διέταξαν τη μεταγωγή των προσφευγόντων στο κέντρο αλλοδαπών του αρχηγείου της αστυνομίας στην περιφέρεια Kasköy της Μις.

¹ Προσφυγή No. 30471/08. Για το κείμενο της απόφασης στη γαλλική γλώσσα βλέπε στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (<http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Case-Law/HUDOC/HUDOC+database/>).

Στις 23.6.2008, οι προσφεύγοντες εμφανίστηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου της Μιζ που τους καταδίκασε για παράνομη είσοδο στην Τουρκία, αλλά αποφάσισε την αναστολή εκτέλεσης της ποινής επί πενταετία σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις του Ποινικού Κώδικα. Στη συνέχεια, οι προσφεύγοντες μεταφέρθηκαν εκ νέου στα κρατητήρια του αρχηγείου της αστυνομίας στην περιφέρεια Kasköy της Μιζ, όπου παρέμειναν έως την 26η Σεπτεμβρίου 2008, οπότε διατάχθηκε η μεταγωγή τους στο Κέντρο Υποδοχής και Στέγασης Αλλοδαπών Gaziosmanpaşa στην πόλη Kirklareli.

Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς τους, στις 28 Ιουνίου 2008 οι τουρκικές αρχές προσπάθησαν να τους απελάσουν στο Ιράν, αλλά οι ιρανικές αρχές αρνήθηκαν την είσοδό τους στη χώρα.

Στις 30.6.2008 ο πρόεδρος του Τμήματος του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αποφάσισε να συστήσει στην κυβέρνηση της Τουρκίας να μην απελάσει τους προσφεύγοντες στο Ιράν έως την 4η Αυγούστου 2008, μέτρο το οποίο ανανεώθηκε έως την έκδοση της απόφασης από το Δικαστήριο.

Η ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ: Επικαλούμενοι τις διατάξεις των **άρθρων 2 και 3 της Σύμβασης**, οι προσφεύγοντες ισχυρίστηκαν ότι στο Ιράν κινδυνεύουν να υποστούν κακομεταχείριση και να εκτελεστούν επειδή είναι πρώην μέλη της οργάνωσης ΡΜΟΙ. Σχετικά, αναφέρθηκαν στην αναγνώρισή τους ως προσφύγων από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες. Επίσης, πρόσθεσαν ότι κίνδυνο για τη ζωή τους ενείχε και η απέλασή τους στο Ιράκ, ενόψει της γενικευμένης βίας που επικρατεί σε αυτήν τη χώρα και του καθεστώτος τους ως πρώην μελών της οργάνωσης ΡΜΟΙ. Δεδομένου μάλιστα ότι η συμφωνία επανεισδοχής Τουρκίας-Ιράκ δεν εφαρμόζεται στους Ιρανούς πολίτες οι ιρακινές αρχές αρνούνται συστηματικά την επανεισδοχή στο Ιράκ πρώην μελών της οργάνωσης ΡΜΟΙ, που είναι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες.

Επικαλούμενοι **το άρθρο 13 της Σύμβασης**, οι προσφεύγοντες ισχυρίστηκαν ότι κατ' επανάληψη προσπάθησαν να καταθέσουν αίτημα ασύλου και αιτήσεις για τη χορήγηση προσωρινής άδειας διαμονής. Όμως, οι αρχές αυτόματα και συστηματικά αρνούνταν να τους επιτρέψουν την πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου. Επίσης, ισχυρίστηκαν ότι δεν είχαν στη διάθεσή τους αποτελεσματικό ένδικο μέσο ώστε να προβάλλουν τους ισχυρισμούς τους για την παραβίαση των άρθρων 2 και 3 της Σύμβασης.

Επικαλούμενοι **το άρθρο 5 της Σύμβασης**, οι προσφεύγοντες ισχυρίστηκαν ότι δεν είχε νόμιμη βάση η κράτησή τους από την 23η Ιουνίου και εντεύθεν. Δεν στηριζόταν σε απόφαση απέλασης ούτε οι αρχές είχαν προβάλλει κάποιον άλλο λόγο για να δικαιολογήσουν την ήδη παρατεταμένη στέρηση της προσωπικής τους ελευθερίας. Τέλος, ισχυρίστηκαν ότι δεν είχαν στη διάθεσή τους αποτελεσματικό ένδικο μέσο κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 5 της Σύμβασης ώστε να αιτηθούν την άμεση επανεξέταση της νομιμότητας της κράτησής τους.

ΝΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ

Άρθρα 2 και 3: Το Δικαστήριο εξέτασε κατ' αρχήν εάν η απέλαση των

προσφευγόντων στο **Ιράν** τους εκθέτει στον κίνδυνο να υποστούν μεταχείριση αντίθετη με το άρθρο 3 της Σύμβασης.

Σε αυτό το πλαίσιο, το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι υποχρεούται να «αποδώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στις θέσεις της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες όσον αφορά στους ισχυρισμούς των προσφευγόντων [...]. Σχετικά, το Δικαστήριο παρατήρησε ότι, σε αντίθεση με τις τουρκικές αρχές, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εξέτασε τα αιτήματα ασύλου των προσφευγόντων και είχε την ευκαιρία να αξιολογήσει την αξιοπιστία του φόβου δίωξης που επικαλούνταν και να επαληθεύσει τους ισχυρισμούς τους για τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής τους. Μετά από αυτές τις συνεντεύξεις, διαπίστωσε ότι οι προσφεύγοντες κινδυνεύουν στη χώρα καταγωγής τους από την αυθαίρετη στέρηση της ζωής τους, από αυθαίρετη κράτηση και από κακομεταχείριση». Ενόψει των ανωτέρω το Δικαστήριο έκρινε ότι «**υπό το φως της αξιολόγησης της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστευτεί ότι, στην περίπτωση της απέλασής τους στο Ιράν οι προσφεύγοντες διατρέχουν τον κίνδυνο να υποστούν παραβίαση του δικαιώματος που προστατεύει το άρθρο 3 της Σύμβασης λόγω των πολιτικών τους πεποιθήσεων**»².

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο εξέτασε τον κίνδυνο που ενέχει η απέλαση των προσφευγόντων στο **Ιράκ**. Αφού διαπίστωσε ότι η κυβέρνηση της Τουρκίας δεν επιχειρηματολόγησε επί των ισχυρισμών των προσφευγόντων για τη μη εφαρμογή της συμφωνίας επανεισδοχής Ιράκ-Τουρκίας στους Ιρανούς πρόσφυγες, το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η απομάκρυνση των Ιρανών πολιτών στο Ιράκ πραγματοποιείται εκτός νομικού πλαισίου και επομένως χωρίς να τηρείται η προσήκουσα νόμιμη διαδικασία.

Επικαλούμενο μεταξύ άλλων τις πληροφορίες που έθεσε υπόψη του η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι «τα αποδεικτικά στοιχεία που κατέθεσαν οι προσφεύγοντες και η παρεμβαίνουσα [Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες] σε συνδυασμό με όσα αυτεπαγγέλτως αναζητήσε ήσαν επαρκή για να κρίνει ότι η απομάκρυνση των προσφευγόντων στο Ιράν ή στο Ιράκ ενείχε πραγματικό κίνδυνο να υποστούν μεταχείριση αντίθετη με το άρθρο 3 της Σύμβασης».

Ενόψει των ανωτέρω, **το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η απομάκρυνση των προσφευγόντων στο Ιράν ή στο Ιράκ παραβιάζει το άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**. Εξετάζοντας τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης, το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν συντρέχει λόγος να εξετάσει ειδικότερα εάν συνιστούν παραβίαση του άρθρου 2 της Σύμβασης.

Άρθρο 13: Επαναλαμβάνοντας τη σημασία της πρόσβασης σε αποτελεσματική προσφυγή στην περίπτωση του κινδύνου των βασανιστηρίων ή της κακομεταχείρισης, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι μετά την επανεισδό τους στην Τουρκία, στις 21.6.2008, οπότε και συνελήφθησαν, οι προσφεύγοντες εξήγησαν την ειδικότερη κατάστασή

² Στην υπόθεση ενώπιον του Δικαστηρίου παρενέβη η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες και κατέθεσε τις απόψεις της. Βλέπε σε: <http://www.unhcr.org/refworld/pdfid/4991ad9f2.pdf>

τους, δηλαδή το καθεστώς τους ως προσφύγων αναγνωρισμένων από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, τόσο προφορικά όσο και εγγράφως ενώπιον των αστυνομικών αρχών αλλά και των δικαστηρίων όπου παραπέμφθηκαν κατηγορούμενοι για το αδίκημα της παράνομης εισόδου στην Τουρκία.

Στη συνέχεια το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι οι εθνικές αρχές παρεμπόδισαν τους προσφεύγοντες να προβάλουν τους ισχυρισμούς τους περί παραβίασης του άρθρου 3 της Σύμβασης στο πλαίσιο της διαδικασίας προσωρινού ασύλου που προβλέπει η εθνική νομοθεσία αφού παρέλειψαν να εξετάσουν το αίτημά τους για χορήγηση προσωρινού ασύλου, να τους ενημερώσουν για τους λόγους άρνησης εξέτασης του αιτήματός τους και να τους επιτρέψουν την πρόσβαση σε νομική συνδρομή ενόσω κρατούνταν.

Τέλος, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες δεν είχαν τη δυνατότητα να προσφύγουν ενώπιον των διοικητικών και δικαστικών αρχών της Τουρκίας αιτούμενοι την ακύρωση της απόφασης απέλασης στο Ιράν ή στο Ιράκ καθώς ουδέποτε τους κοινοποιήθηκαν οι σχετικές διαταγές. Ούτε ενημερώθηκαν για τους λόγους της επαπειλούμενης απομάκρυνσής τους από την Τουρκία.

Ενόψει των ανωτέρω, κατά την κρίση του Δικαστηρίου **η Τουρκία παραβίασε το άρθρο 13 της Σύμβασης αφού οι προσφεύγοντες δεν είχαν τη δυνατότητα άσκησης πραγματικής προσφυγής ούτε τη δυνατότητα πρόσβασης σε παρόμοιο ένδικο μέσο όσον αφορά στις αποφάσεις απέλασης.**

Άρθρο 5: Το Δικαστήριο κατ' αρχήν απέρριψε τον ορισμό της έννοιας της «κράτησης» που προέβαλε η τουρκική κυβέρνηση και λαμβάνοντας υπόψη τους περιορισμούς που επέβαλαν στους προσφεύγοντες οι διοικητικές αρχές απεφάνθη ότι συνιστά «στέρηση της ελευθερίας» η τοποθέτηση των προσφευγόντων στο κέντρο αλλοδαπών του αρχηγείου της αστυνομίας στην περιφέρεια Kasköy της Μις και στο Κέντρο Υποδοχής και Στέγασης Αλλοδαπών Gaziosmanpaşa στην πόλη Kirklareli.

Στη συνέχεια, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι «ελλείπει σαφών νομικών διατάξεων που να προβλέπουν τη διαδικασία με την οποία διατάσσεται και παρατείνεται η κράτηση με σκοπό την απέλαση και να ρυθμίζουν τους περιορισμούς αυτής της κράτησης, η στέρηση της ελευθερίας στην οποία υποβλήθηκαν οι προσφεύγοντες δεν περιβαλλόταν τις κατάλληλες εγγυήσεις προστασίας από την αυθαιρεσία». Εν τέλει, **το Δικαστήριο απεφάνθη ότι η Τουρκία παραβίασε το άρθρο 5 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.**

Όσον αφορά στις προϋποθέσεις εφαρμογής της παραγράφου 2 του άρθρου 5 της Σύμβασης που επιβάλλει στις αρχές την υποχρέωση να ενημερώνουν κάθε πρόσωπο που στερείται την ελευθερία του για τους λόγους της σύλληψής του, το Δικαστήριο σημειώνοντας την έλλειψη επιχειρηματολογίας της κυβέρνησης για την ενημέρωση των προσφευγόντων για τους λόγους κράτησης και οιαδήποτε έγγραφου που να αποδεικνύει ότι οι προσφεύγοντες ενημερώθηκαν για τους λόγους της παρατεταμένης κράτησής τους έκρινε ότι ου-

δέποτε ενημέρωσαν οι εθνικές αρχές τους προσφεύγοντες για τους λόγους της κράτησής τους από την 23η Ιουνίου 2008 και εντεύθεν. Επομένως, **παραβιάστηκε η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 5 της Σύμβασης.**

Όσον αφορά στο δικαίωμα κάθε κρατούμενου να αιτείται τη δικαστική επανεξέταση της νομιμότητας του μέτρου που υφίσταται, το Δικαστήριο επανέλαβε ότι πρέπει να προβλέπεται προσφυγή που παρέχει στον ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα της άμεσης δικαστικής επανεξέτασης της νομιμότητας της κράτησης. Ανάλογα με τις περιστάσεις κάθε υπόθεσης, αυτή η δικαστική επανεξέταση μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την απόλυση του κρατούμενου. Η δυνατότητα άσκησης παρόμοιας προσφυγής πρέπει να είναι επαρκώς βέβαιη, όχι μόνο στη θεωρία αλλά και στην πράξη, διαφορετικά δεν πληροί τις προϋποθέσεις της προσβασιμότητας και της αποτελεσματικότητας που προβλέπει αυτή η διάταξη. Το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το νομικό σύστημα της Τουρκίας δεν πληροί τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις και απεφάνθη ότι **παραβιάστηκε η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 5 της Σύμβασης.**

**Abdulaziz, Cabales and others
κατά Αγγλίας**

Σεβασμός του δικαιώματος στην οικογενειακή ζωή – Απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης λόγω φύλου, φυλής και γέννησης στο πλαίσιο του σεβασμού των δικαιωμάτων τα οποία προστατεύονται από τη Σύμβαση – Διακριτική μεταχείριση των γυναικών (σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία) – Η προστασία του δικαιώματος στο σεβασμό της οικογενειακής ζωής προϋποθέτει την ύπαρξη οικογένειας. Στην έννοια της οικογένειας εμπίπτει κάθε σχέση που δημιουργείται από νόμιμο και ειλικρινή γάμο. Η οικογενειακή ζωή στην περίπτωση του γάμου περιλαμβάνει τη συμβίωση των συζύγων – Το Δικαστήριο δεν μπορεί να αγνοήσει ότι η υπό κρίση υπόθεση αφορά όχι μόνο το δικαίωμα σε σεβασμό της οικογενειακής ζωής αλλά και τη μετανάστευση και ότι σύμφωνα με γενικά παραδεδομένη αρχή του διεθνούς δικαίου τα Συμβαλλόμενα κράτη έχουν την εξουσία, που περιορίζεται από τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, να ελέγχουν την είσοδο των αλλοδαπών στο έδαφός τους. Η θετική υποχρέωση που απορρέει από το άρθρο 8 δεν επιβάλλει στα κράτη γενική υποχρέωση να σέβονται την επιλογή του τόπου της συζυγικής εστίας των παντρεμένων μεταναστών και να δέχονται τους αλλοδαπούς συζύγους για εγκατάσταση στη χώρα – Το άρθρο 14 συμπληρώνει τις υπόλοιπες διατάξεις ουσιαστικού δικαίου της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων της και δεν εφαρμόζεται ανεξάρτητα αφού παράγει αποτέλεσμα μόνο σε σχέση με το σεβασμό των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που προστατεύει η Σύμβαση. Στα πλαίσια εφαρμογής του η διακριτική μεταχείριση συνιστά διάκριση εάν δεν υπαγορεύεται από νόμιμο σκοπό ή εάν δεν υπάρχει εύλογη σχέση αναλογίας μεταξύ των μέσων που εφαρμόζονται και του σκοπού που επιδιώκεται. Η έννοια της μη διάκρισης περιλαμβάνει γενικά περιπτώσεις όπου ένα άτομο ή μια ομάδα απολαμβάνει χωρίς εύλογη δικαιολογία μεταχείριση λιγότερο ευνοϊκή σε σχέση με άλλο άτομο ή ομάδα, ακόμα και όταν η ευνοϊκότερη μεταχείριση δεν προβλέπεται από τη Σύμβαση. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προ-

σφύγων και Αλλοδαπών 2000, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Ahmed κατά Αυστρίας

Σομαλοί – Εγκλήματα μη πολιτικά – Ανάκληση του ασύλου – Απέλαση – Νομοθεσία περί ασύλου – Όργανα δίωξης – Εμφύλιος πόλεμος – Βάσιμος και δικαιολογημένος φόβος δίωξης .

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 1998, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Ahmut κατά Ολλανδίας

Οικογενειακή ενότητα – Πολλαπλή ιθαγένεια – Άδεια παραμονής ανήλικου παιδιού μετανάστη ο οποίος απέκτησε την ιθαγένεια του κράτους υποδοχής – Στα θέματα μετανάστευσης το άρθρο 8 δεν επιβάλλει στα κράτη γενική υποχρέωση να σέβονται την επιλογή των μεταναστών και να επιτρέψουν την οικογενειακή συνένωση στο έδαφός τους – Άποψη μειοψηφίας: όταν το ζήτημα της οικογενειακής συνένωσης αφορά μετανάστες που έχουν ήδη αφήσει την οικογένειά τους στην πατρίδα τους, το κράτος υποδοχής τους δεσμεύεται κατ' αρχήν να σεβαστεί το δικαίωμά τους να επιλέγουν τον καταλληλότερο τόπο για την ανάπτυξη της οικογενειακής ζωής.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Al-Nashif κατά Βουλγαρίας

Απέλαση αλλοδαπού-ανιθαγενούς, νόμιμα και μόνιμα διαμένοντος στη χώρα αποδοχής, για λόγους εθνικής ασφάλειας και δημοσίου συμφέροντος – Διδασκαλία της μουσουλμανικής θρησκείας στη μουσουλμανική κοινότητα της χώρας υποδοχής - Παιδιά με ιθαγένεια του κράτους υποδοχής – Η απαγόρευση άσκησης προσφυγής κατά της απόφασης κράτησης και απέλασης δεν συμβιβάζεται με το άρθρο 5 παρ. 4 της Σύμβασης και την αιτιολογική του βάση, που είναι η προστασία των ατόμων από την αυθαιρεσία – Για να αξιολογηθεί εάν μια σχέση αποτελεί «οικογενειακή ζωή» εξετάζονται κάποιοι σχετικοί παράμετροι, συμπεριλαμβανομένων της συμβίωσης του ζεύγους, της διάρκειας της σχέσης του και της εκδήλωσης της αμοιβαίας δέσμευσης με την απόκτηση παιδιών ή με άλλους τρόπους – Στο πλαίσιο της μετανάστευσης, το άρθρο 8 δεν επιβάλλει στα κράτη γενική υποχρέωση να σέβονται την επιλογή των συζύγων όσον αφορά στη χώρα όπου αποφασίζουν να εγκατασταθούν ούτε να επιτρέπουν την οικογενειακή συνένωση στο έδαφός τους – Η φράση «προβλέπεται υπό του νόμου» της παραγράφου 2 του άρθρου 8 προϋποθέτει ότι η νομική βάση του επαχθούς για το δικαίωμα του σεβασμού της οικογενειακής ζωής μέτρου είναι «προσβάσιμη» και «προβλέψιμη» – Η προϋπόθεση της προβλεψιμότητας του νόμου δεν υποχρεώνει τα κράτη να υιοθετούν διατάξεις δικαίου που ορίζουν λεπτομερειακά κάθε συμπεριφορά που μπορεί να προκαλέσει την έκδοση απόφασης απέλασης ενός αλλοδαπού για λόγους εθνικής ασφάλειας – Όταν πρόκειται για θεμελιώδη δικαιώματα είναι αντίθετη με το κράτος δικαίου η άνευ όρων άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που αναγνωρίζεται στην εκτελεστική εξουσία – Επιβάλλοντας άμεσα στα κράτη την υποχρέωση να προστατεύουν τα δικαιώματα του ανθρώπου και πρωτίστως στο πλαίσιο της εθνικής έννομης τάξης τους το άρθρο 13 αποτελεί συμπληρωματική εγγύηση που διασφαλίζει την αποτελεσματική απόλαυση αυτών των δικαιω-

μάτων.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Alsayed Allaham κατά Ελλάδα³

Κακομεταχείριση αλλοδαπού πολίτη, συζύγου ελληνίδας, ενόσω βρισκόταν στη δικαιοδοσία των αστυνομικών αρχών – Αθώωση των φερομένων ως αυτουργών από το Πενταμελές Εφετείο Αθηνών – Απόρριψη της αστικής αξίωσης του θύματος της παραβίασης από την ελληνική δικαιοσύνη – Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου απαγορεύει ρητά τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά του θύματος – Κατά την αξιολόγηση των αποδεικτικών στοιχείων, το Δικαστήριο γενικά εφαρμόζει τον κανόνα της απόδειξης «πέραν πάσης λογικής αμφιβολίας» – Όταν ένα άτομο τραυματιστεί ενόσω βρίσκεται υπό κράτηση ή με άλλα λόγια υπό τον έλεγχο της αστυνομίας, οποιοσδήποτε τέτοιος τραυματισμός θα αποτελούσε σοβαρό τεκμήριο ότι έπεσε θύμα κακομεταχείρισης – Η αθώωση των αστυνομικών όσον αφορά την κατηγορία της επίθεσης σε βάρος ενός ατόμου δεν απαλλάσσει το κράτος από το βάρος της αποδείξεως βάσει του άρθρου 3 της Σύμβασης προκειμένου να αποδείξει ότι οι τραυματισμοί του πιο πάνω ατόμου ενόσω ήταν υπό τον έλεγχο της αστυνομίας δεν προκλήθηκαν από αστυνομικούς – Το Δικαστήριο θεωρεί ότι θα πρέπει να δοθεί σημασία στο γεγονός ότι ο Αρχηγός της Ελληνικής Αστυνομίας αναγνώρισε ότι ο κύριος Γεωργαντζής και ο κύριος Γιαννόπουλος προκάλεσαν σωματικές βλάβες στον προσφεύγοντα, καθώς και στην απόφαση του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου το οποίο δέχτηκε βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν ενώπιόν του ότι ο προσφεύγων χτυπήθηκε από τον κύριο Γεωργαντζή.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Amrollahi κατά Δανίας

Απέλαση στο Ιράν διαταχθείσα βάσει καταδικαστικής απόφασης για διακίνηση ναρκωτικών – Δημιουργία οικογένειας στη Δανία – Ανατροφή παιδιών κατά τη δανική παράδοση – Γενικές αρχές του Δικαστηρίου στις υποθέσεις που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 8 της Σύμβασης.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Amuur κατά Γαλλίας

Σομαλοί – Κράτηση αιτούντων άσυλο σε διεθνή ζώνη αεροδρομίου – Εξαναγκασμός σε επιστροφή.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 1998, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Aoulimi κατά Γαλλίας

Απέλαση στην Αλγερία συνεπεία ποινικής καταδίκης για παραβίαση του νόμου περί ναρκωτικών – Επικαλούμενο σοβαρά προβλήματα υγείας του προσφεύγοντα εθνικό δικαστήριο ακυρώνει την απόφαση απέλασης μετά την εκτέλεσή της – Παραβίαση προσωρινής δικα-

³ Για την απόδοση της απόφασης στην ελληνική γλώσσα βλέπε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee384.pdf>.

στικής προστασίας που υπέδειξε στη γαλλική κυβέρνηση το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – Είναι υποχρεωτικής φύσης τα προσωρινά μέτρα που διατάσσει το Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 39 του Κανονισμού του αφού αποσκοπούν στη διαφύλαξη του αντικειμένου της προσφυγής: η υπόδειξη λήψης προσωρινών μέτρων επιτρέπει στο Δικαστήριο όχι μόνο να εξετάσει αποτελεσματικά την προσφυγή, αλλά και να διασφαλίσει στον προσφεύγοντα την αποτελεσματικότητα της προστασίας που προβλέπει η Σύμβαση και, τελικώς, στην Επιτροπή Υπουργών να επιβλέψει την εκτέλεση της οριστικής απόφασης. Επιπλέον, επιτρέπει στο ενδιαφερόμενο κράτος να εκπληρώσει την υποχρέωση συμμόρφωσης με την οριστική απόφαση του Δικαστηρίου, που είναι νομικά δεσμευτική κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 46 της Σύμβασης – Αποτελεσματική άσκηση του δικαιώματος της ατομικής προσφυγής που κατοχυρώνει το άρθρο 34 της Σύμβασης.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2006, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Aristimuño Mendizabal κατά Γαλλίας

Αναγνώριση καθεστώτος του πρόσφυγα σε Ισπανίδα Βασκικής καταγωγής – Παύση του καθεστώτος του πρόσφυγα μετά την αλλαγή του πολιτικού καθεστώτος στην Ισπανία – Δημιουργία οικογένειας στη Γαλλία και απόκτηση παιδιού με γαλλική ιθαγένεια – Η 14ετής με προβλεπόμενη από το νόμο καθυστέρηση των γαλλικών αρχών να χορηγήσουν άδεια διαμονής σε πολίτη κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστά επέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής που προστατεύει το άρθρο 8 της Σύμβασης – Ερμηνεία του άρθρου 8 της Σύμβασης υπό το φως του κοινοτικού δικαίου για τη διακίνηση και τη διαμονή των εργαζομένων των κρατών μελών και των οικογενειών τους στο εσωτερικό της Κοινότητας – Καταδίκη της Γαλλίας στην καταβολή αποζημίωσης ποσού ύψους 50.000 ευρώ.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2006, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Bader and others κατά Σουδίας

Απόρριψη αιτήματος ασύλου Σύριου κουρδικής καταγωγής – Ερήμην καταδίκη από συριακό δικαστήριο στην εσχάτη των ποινών για έγκλημα τιμής – Βάσιμος και δικαιολογημένος φόβος επιστροφής υπό το φως των άρθρων 2 και 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – Παραβιάζει το άρθρο 2 της Σύμβασης η έκδοση ή η απέλαση ενός προσώπου σε χώρα όπου κινδυνεύει από την εκτέλεση της θανατικής ποινής που επιβλήθηκε στο πλαίσιο διαδικασίας στην οποία παραβιάστηκε το δικαίωμά του σε δίκαιη δίκη – Στην περίπτωση απομάκρυνσης στη Συρία η θανατική ποινή που επιβλήθηκε κατά παραβίαση του δικαιώματος σε δίκαιη δίκη δημιουργεί αναπόφευκτα πρόσθετο φόβο και αγωνία καθώς είναι πραγματική η πιθανότητα εκτέλεσής της σ' αυτήν τη χώρα – Οι σουηδικές αρχές εκθέτουν τον πρώτο προσφεύγοντα σε σοβαρό κίνδυνο απελαύνοντάς τον στη Συρία χωρίς να έχουν προηγουμένως διασφαλίσει το σεβασμό του δικαιώματός του σε δίκαιη δίκη και την προστασία του από την απαγγελία της θανατικής ποινής – Τα κράτη

που κύρωσαν το Πρωτόκολλο Νο. 13 ανέλαβαν την υποχρέωση όχι μόνον να μην επιβάλουν και να μην εκτελούν τη θανατική ποινή αλλά και να μην εκθέτουν κανένα στον κίνδυνο να υποστεί την εκτέλεσή της.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2006, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Baybasin κατά Ολλανδίας

Η τακτική εβδομαδιαία σωματική έρευνα των κρατουμένων είναι απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση αντίθετη με το άρθρο 3 της Σύμβασης – Η εξάντληση των εσωτερικών ενδίκων μέσων περιορίζεται σε αυτά που είναι πραγματικά διαθέσιμα, με την έννοια ότι η ύπαρξή τους είναι επαρκώς βέβαιη, και είναι ικανά να θεραπεύσουν άμεσα την παραβίαση της Σύμβασης – Ο κανόνας της εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων δεν είναι απόλυτος ούτε αυτόματα εφαρμοστέος – Άσκηση αγωγής ενώπιον εθνικού δικαστηρίου για δίκαιη ικανοποίηση πριν το Δικαστήριο διαπιστώσει την παραβίαση διάταξης ουσιαστικού δικαίου της Σύμβασης: η περίπτωση αυτή δεν υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής των προϋποθέσεων του παραδεκτού της προσφυγής – Ο κανόνας της εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση της αξίωσης για δίκαιη ικανοποίηση που υποβάλλεται στο Δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 41 της Σύμβασης – Δίκαιη ικανοποίηση για παραβίαση δικαιώματος που προστατεύει η Σύμβαση: αν και το Δικαστήριο είναι ευαισθητοποιημένο όσον αφορά στην επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης δυνάμει του άρθρου 41 και πράγματι τη διατάσσει, ανάλογα με την περίπτωση, η επιδίκαση χρηματικών ποσών στους προσφεύγοντες δεν είναι μια από τις βασικές υποχρεώσεις του αλλά δευτερεύουσα και συμπληρωματική του καθήκοντός του να διασφαλίζει την εκπλήρωση των δεσμεύσεων που έχουν αναλάβει τα κράτη δυνάμει της Σύμβασης – Μια από τις συνέπειες του άρθρου 46 της Σύμβασης είναι η νομική υποχρέωση του διάδικου κράτους για το οποίο το Δικαστήριο διαπίστωσε παραβίαση όχι μόνον να καταβάλει την αποζημίωση στην οποία καταδικάστηκε δυνάμει του άρθρου 41 αλλά επίσης να επιλέξει, εποπτευόμενο από την Επιτροπή Υπουργών, το γενικό και / ή ανάλογα με την περίπτωση το ειδικότερο μέτρο που πρέπει να υιοθετήσει στην εσωτερική έννομη τάξη ώστε να θέσει τέλος στην παραβίαση που διαπίστωσε το Δικαστήριο και να θεραπεύσει στο μέτρο του δυνατού τις συνέπειές της – Εάν η εθνική νομοθεσία δεν επιτρέπει, ή επιτρέπει εν μέρει, την αποκατάσταση των συνεπειών της παραβίασης το άρθρο 41 παρέχει στο Δικαστήριο τη δικαιοδοσία να επιδικάσει στον παθόντα την προσήκουσα ικανοποίηση – Αφού το Δικαστήριο εκδώσει την απόφαση, με την οποία διαπιστώνει την παραβίαση της Σύμβασης και δυνάμει του άρθρου 41 επιδικάζει στον ενδιαφερόμενο δίκαιη ικανοποίηση για τη βλάβη που υπέστη από την παραβίαση του δικαιώματός του, το συμβαλλόμενο κράτος μπορεί, εφόσον το κρίνει σκόπιμο, να επιδικάσει επιπλέον αποζημίωση στον προσφεύγοντα, είτε με τη μορφή χρηματικού ποσού είτε με άλλη μορφή όπως είναι η μείωση της επιβληθείσας ποινής, πέραν του χρηματικού ποσού που επιδίκασε το Δικαστήριο ως δίκαιη ικανοποίηση δυνάμει του άρθρου 41 της Σύμβασης.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2006, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Beldjoudi κατά Γαλλίας

Δικαίωμα στο σεβασμό της οικογενειακής ζωής – Απέλαση για λόγους δημόσιας τάξης αλλοδαπού, που γεννήθηκε και ζει για περισσότερα από σαράντα χρόνια στη Γαλλία – Δημιουργία οικογένειας με γαλλίδα – Αρχή της αναλογικότητας: εξισορρόπηση των συμφερόντων.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση στην Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Benhebba κατά Γαλλίας

Απέλαση από τη χώρα υποδοχής επί μακρό διαμένοντος αλλοδαπού του οποίου η οικογένεια έχει εγκατασταθεί σε αυτήν – Κατ' επανάληψη καταδίκη για εγκληματικές πράξεις – Μέλη της οικογένειας του προσφεύγοντα είναι πολίτες της χώρας υποδοχής – Εφαρμογή των κριτηρίων της απόφασης Boultif κατά Ελβετίας στους μετανάστες δεύτερης γενιάς και στους ενηλικιωθέντες στο κράτος υποδοχής αλλοδαπούς – Οι σχέσεις μεταξύ ενηλίκων δεν υπάγονται κατ' ανάγκη στην προστασία του άρθρου 8 της Σύμβασης εκτός εάν αποδειχθεί η ύπαρξη συμπληρωματικών στοιχείων εξάρτησης πλην των συνήθων συναισθηματικών δεσμών.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Bensaid κατά Αγγλίας

Απέλαση ψυχικά ασθενούς, υπό θεραπευτική αγωγή στο Ηνωμένο Βασίλειο – Λευκός γάμος – Ανάκληση άδειας παραμονής αορίστου διαρκείας – Ενώ το άρθρο 3 εφαρμόζεται κατά κανόνα όταν ο κίνδυνος του απειλούμενου με απέλαση να υποστεί απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση προέρχεται από ενέργειες που διαπράττονται με πρόθεση από τις δημόσιες αρχές ή τα μη κρατικά όργανα της χώρας προορισμού – απέλασης, το Δικαστήριο, υπό το φως της θεμελιώδους σημασίας της διάταξης αυτής, υπαγάγει ερμηνευτικά στο πεδίο εφαρμογής της και άλλες υποθέσεις που υποβάλλονται στην κρίση του – Στην υπό κρίση υπόθεση το Δικαστήριο αποφάσισε ότι δεν παραβιάζεται το άρθρο 3 της Σύμβασης επειδή τα πραγματικά περιστατικά που επικαλείται ο προσφεύγων δεν χαρακτηρίζονται ως «ιδιαίτερα εξαιρετικά» – Η πνευματική υγεία, ως καθοριστικής σημασίας στοιχείο της ιδιωτικής ζωής αφορά στην ψυχο-πνευματική ακεραιότητα. Η διατήρηση της ψυχοπνευματικής σταθερότητας αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση της αποτελεσματικής άσκησης του δικαιώματος του σεβασμού της ιδιωτικής ζωής.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2001, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Berrehab κατά Ολλανδίας

Δικαίωμα στο σεβασμό της οικογενειακής ζωής – Δικαίωμα επικοινωνίας του διαζευγμένου πατέρα με το παιδί του – Η άρνηση ανανέωσης άδειας παραμονής και η απέλαση του αλλοδαπού πατέρα αποτελούν παραβίαση στο δικαίωμα του πατέρα και του παιδιού για επικοινωνία – Αρχή της αναλογικότητας (εξισορρόπησης των συμφερόντων).

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Biba κατά Ελλάδας⁴

Δικαίωμα σε δίκαιη δίκη – Πρόσβαση σε δωρεάν νομική βοήθεια (Δημοσιευμένη σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2001, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Bizotto κατά Ελλάδας

Νομιμότητα της κράτησης τοξικομανούς σε σωφρονιστικό κατάστημα που δεν διέθετε τις απαραίτητες δομές για την εξάρτηση από ναρκωτικές ουσίες (Δημοσιευμένη σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2001, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Bouchelkia κατά Γαλλίας

Απέλαση για λόγους δημόσιας τάξης Αλγερινού που ήταν εγκατεστημένος νόμιμα με την οικογένειά του στη Γαλλία από την ηλικία των δύο ετών – Παράνομη επανείσοδος στη Γαλλία – Αναγνώριση πατρότητας παιδιού που είχε αποκτήσει με Γαλλίδα πολίτη, την οποία παντρεύτηκε – Πηγάζει από το διεθνές δίκαιο και περιορίζεται από τις συμβατικές του υποχρεώσεις η εξουσία του κράτους να ελέγχει την είσοδο και την παραμονή των αλλοδαπών στο έδαφός του – Άποψη μειοψηφίας: οι μετανάστες δεύτερης γενιάς πρέπει να απολαμβάνουν τη μεταχείριση που επιφυλάσσεται στους πολίτες της χώρας υποδοχής. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Bouljifa κατά Γαλλίας

Απέλαση για λόγους δημόσιας τάξης Μαροκινού που ήταν εγκατεστημένος νόμιμα με την οικογένειά του στη Γαλλία από την ηλικία των πέντε ετών – Μετανάστης δεύτερης γενιάς – Πηγάζει από το διεθνές δίκαιο και περιορίζεται από τις συμβατικές του υποχρεώσεις η εξουσία του κράτους να ελέγχει την είσοδο και την παραμονή των αλλοδαπών στο έδαφός του – Άποψη μειοψηφίας: οι μετανάστες δεύτερης γενιάς πρέπει να απολαμβάνουν τη μεταχείριση που επιφυλάσσεται στους πολίτες της χώρας υποδοχής. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000).

Boultif κατά Ελβετίας

Ισόβια απέλαση από τη χώρα αλλοδαπού, συζύγου Ελβετίδας – Συνεπαγόμενη αδυναμία των συζύγων να συμβιώσουν λόγω εμποδίων της συζύγου να εργαστεί και κερδίζει τα προς το ζην στη χώρα καταγωγής του απειλούμενου με απέλαση συζύγου της – Εφόσον οι αποφάσεις των συμβαλλομένων κρατών θίγουν δικαίωμα που προστατεύεται από τη Σύμβαση πρέπει να είναι αναγκαίες σε μια δημοκρατική κοινωνία και να δικαιολογούνται από επιτακτική κοινωνική ανάγκη και ειδικότερα να είναι ανάλογες του επιδιωκόμενου σκοπού – Το Δικαστήριο υιοθετεί κατευθυντήριες αρχές για τις περιπτώσεις όπου η οικογένεια αποτελείται από τους συζύγους που δεν έχουν αποκτήσει παιδιά: σοβαρότητα του διαπραχθέντος αδικήματος, χρόνος που παρήλθε από τη διάπραξη της αξιόποινης πράξης και μετέπειτα συμπεριφορά του προσφεύγοντα, διάρκεια παραμονής στη χώρα από όπου πρόκειται να απελαθεί ο αλλοδαπός, οικογενειακή κατάσταση του προσφεύγοντα, όπως για παράδειγμα

⁴ Για την ελληνική απόδοση της απόφασης βλέπε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee6.pdf>.

διάρκεια του γάμου, ύπαρξη παιδιών κλπ.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Celniku κατά Ελλάδα⁵

Θάνατος αλλοδαπού πολίτη στο πλαίσιο αστυνομικής επιχείρησης – Το κράτος έχει πρωταρχικό καθήκον να εξασφαλίσει το δικαίωμα στη ζωή θεσπίζοντας κατάλληλο νομικό και διοικητικό πλαίσιο που θα εμποδίζει τη διάπραξη αδικημάτων κατά της ζωής και θα υποστηρίζεται από έναν μηχανισμό επιβολής του νόμου που θα εξασφαλίζει την πρόληψη, την καταστολή και τον κολασμό της παραβίασεως των σχετικών διατάξεων – Οι ανεξέλεγκτες και αυθαίρετες ενέργειες των κρατικών οργάνων είναι ασυμβίβαστες με τον αποτελεσματικό σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επομένως, οι επιχειρήσεις της αστυνομίας, δεν πρέπει απλά και μόνο να προβλέπονται από την εθνική νομοθεσία, αλλά και να ρυθμίζονται αποτελεσματικά από αυτή, στο πλαίσιο ενός συστήματος επαρκών και αποτελεσματικών διασφαλίσεων από την αυθαιρεσία και την κατάχρηση βίας – Ο ουσιώδης στόχος της έρευνας που απορρέει από την υποχρέωση προστασίας του δικαιώματος στη ζωή είναι η εξασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας που προστατεύει αυτό το δικαίωμα και, στις υποθέσεις στις οποίες εμπλέκονται κρατικοί λειτουργοί ή όργανα, η διασφάλιση της ευθύνης αυτών για θανάτους που συνέβησαν ενώ τα πρόσωπα τελούσαν υπό την ευθύνη τους – Μη ανεξάρτητη η ΕΔΕ γιατί ανατέθηκε σε συναδέλφους του «αυτουργού» που υπηρετούσαν στην ίδια με αυτόν διεύθυνση – Αναποτελεσματική η έρευνα των αρχών για τα αίτια θανάτου του πολίτη γιατί δεν διατηρήθηκε ανέπαφος ο χώρος του συμβάντος – Απόρριψη της ένστασης που προέβαλε η ελληνική κυβέρνηση κατά του παραδεκτού της προσφυγής με το σκεπτικό ότι είχε κατατεθεί καταγγελία για τα ίδια περιστατικά εξεταζόμενη στο πλαίσιο της «Διαδικασίας 1503» του συστήματος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών: λόγω του εμπιστευτικού χαρακτήρα της και της αδυναμίας των συντακτών της καταγγελίας να συμμετέχουν στα στάδια της εξέτασής της αυτή δεν μπορεί να εξομοιώνεται ούτε από διαδικαστική άποψη ούτε από άποψη δυναμικών αποτελεσμάτων με την ατομική προσφυγή του άρθρου 34 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – Όταν υπάρχουν υπόνοιες ότι μία πράξη βίας εκπορεύεται από ρατσιστικές συμπεριφορές, είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διεξάγεται η επίσημη έρευνα με επιμέλεια και αμεροληψία, αφού απαιτείται η συνεχής επιβεβαίωση της καταδίκης του ρατσισμού και του εθνικού μίσους από την κοινωνία και η διαφύλαξη της εμπιστοσύνης των μειονοτήτων προς την ικανότητα των αρχών να τις προστατεύουν από την απειλή ρατσιστικές πράξεις βίας.

Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα.

Chahal κατά Αγγλίας

Ινδοί – Απέλαση στην Ινδία αποστάτη Σιχ – Λόγοι εθνικής

⁵ Για την απόδοση της απόφασης στην ελληνική βλέπε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee424.pdf>

ασφάλειας.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 1998, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Čonka κατά Βελγίου

Απέλαση απορριφθέντων αιτούντων άσυλο – Διαδικασία σύλληψης και απέλασης – Σύλληψη των προσφευγόντων με την εμφάνισή τους ενώπιον των αστυνομικών αρχών οι οποίες τους είχαν καλέσει για να ολοκληρώσουν τη διαδικασία εξέτασης του αιτήματός τους για άσυλο – Η μόνη προϋπόθεση εφαρμογής του άρθρου 5 παρ. 1 (στ) είναι η εκκρεμούσα διαδικασία απέλασης – Κάθε στερητικό της ελευθερίας μέτρο πρέπει να συνάδει με το σκοπό του άρθρου 5, που είναι η προστασία του ατόμου από την αυθαιρεσία – Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έχει ως αντικείμενο την προστασία δικαιωμάτων που δεν είναι θεωρητικά ή εξωπραγματικά, αλλά πρακτικά και αποτελεσματικά – Ο κατάλογος των εξαιρέσεων της στέρησης της προσωπικής ελευθερίας και ασφάλειας είναι εξαντλητικός και άρα η συστατική είναι η μόνη σύμφωνη με τη Σύμβαση ερμηνεία – Είναι αποτελεσματικό κατά την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης το ένδικο μέσο που αποκλείει την εκτέλεση μέτρων που είναι αντίθετα με τη Σύμβαση και των οποίων οι συνέπειες είναι μη αναστρέψιμες – Έννοια της ομαδικής απέλασης κατά το Τέταρτο Πρωτόκολλο της Σύμβασης – Άποψη μειοψηφίας: σε ένα κράτος δικαίου οι παράνομοι μετανάστες δεν στερούνται τα δικαιώματά τους.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Cruz Varaz κατά Σουηδίας

Έκδοση – Απέλαση – Χιλή – Βασανιστήρια – Αλλαγή συνθηκών στην χώρα καταγωγής – Ανθρώπινα Δικαιώματα – Άρνηση αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 1998, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Cuscani κατά Αγγλίας

Δικαίωμα του κατηγορούμενου σε δίκαιη δίκη – Δικαίωμα του κατηγορούμενου να τύχει δωρεάν παραστάσεως διερμηνέως εάν δεν εννοεί ή δεν ομιλεί τη γλώσσα που ομιλείται στο δικαστήριο – Ανήκει στο δικαστήριο η υποχρέωση να διασφαλίσει το συμφέρον του κατηγορούμενου.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

D. και άλλοι κατά Τουρκίας

Απέλαση από την Τουρκία ιρανών αιτούντων άσυλο – Ο φόβος δίωξης συνίσταται στην εκτέλεση ποινικής καταδίκης σε 100 μαστιγώματα για παράνομη συνουσία – Μια σωματική τιμωρία μπορεί να είναι αντίθετη με την αξιοπρέπεια και τη σωματική ακεραιότητα του προσώπου, έννοιες που προστατεύει το άρθρο 3 της Σύμβασης – Για να χαρακτηριστεί η τιμωρία της προσφεύγουσας «απάνθρωπη», αρκεί ότι η εθνική νομοθεσία επιτρέπει σε ένα ανθρώπινο όν να ασκεί τέτοια σωματική βία σε συνάνθρωπό του και μάλιστα σε δημόσιο χώρο.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προ-

σφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Dougoz κατά Ελλάδα⁶

Παραβίαση του άρθρου 3 λόγω των συνθηκών κράτησης (Δημοσιευμένη σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2001, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Ezzouhdi κατά Γαλλίας

Δικαίωμα στο σεβασμό της οικογενειακής ζωής – Απέλαση για λόγους δημόσιας τάξης αλλοδαπού που εγκαταστάθηκε στη Γαλλία από νεαρά ηλικία – Οι σχέσεις ενηλίκων δεν υπάγονται κατ' ανάγκη στην προστασία του άρθρου 8, εκτός αν αποδεικνύεται η ύπαρξη συμπληρωματικών στοιχείων εξάρτησης, πέρα από τους συνήθεις συναισθηματικούς δεσμούς – Καταδίκη για κατοχή και χρήση ναρκωτικών – Αποτελεί κυριαρχικό δικαίωμα των συμβαλλομένων στη Σύμβαση κρατών να διασφαλίζουν τη δημόσια τάξη – Αρχή της αναλογικότητας : εξισορρόπηση συμφερόντων.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2001, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Gebremedhin

(Gaberamedhien) κατά Γαλλίας

Άρνηση εισόδου στη Γαλλία σε αιτούντα άσυλο από την Ερυθραία – Αδυναμία κατάθεσης αιτήματος ασύλου στη διεθνή ζώνη του αεροδρομίου λόγω άρνησης του Υπουργού Εσωτερικών, που έκρινε προφανώς καταχρηστική την αίτησή του για είσοδο στη Γαλλία ως αιτούντα άσυλο – Τα μέτρα προσωρινής δικαστικής προστασίας που υπέδειξε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου είχαν ως αποτέλεσμα την είσοδό του στη Γαλλία και την υποβολή του αιτήματος ασύλου – Αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα – Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου για να καταργηθεί η ιδιότητα του θύματος της παραβίασης με μια ευνοϊκή απόφαση ή ένα ευνοϊκό μέτρο πρέπει κατ' αρχή να έχουν αναγνωρίσει ρητά ή κατ' ουσίαν οι εθνικές αρχές την παραβίαση που επικαλείται ο ενδιαφερόμενος και εν συνεχεία να έχουν αποκαταστήσει τη ζημία που προκάλεσαν – Ο ισχυρισμός σύμφωνα με τον οποίο η επαναπρώθηση σε μια τρίτη χώρα εκθέτει τον προσφεύγοντα σε κίνδυνο μεταχείρισης που απαγορεύει το άρθρο 3 της Σύμβασης «αποτελεί κατ' ανάγκη αντικείμενο προσεκτικού ελέγχου από εθνική αρχή» – Το άρθρο 13 απαιτεί να έχει ο ενδιαφερόμενος πρόσβαση σε προσφυγή με ανασταλτικό αποτέλεσμα που προβλέπει ο νόμος – Στο πλαίσιο του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 5 παρ. 1 της Σύμβασης η εφαρμογή του προσωρινού μέτρου με το οποίο το Δικαστήριο υποδεικνύει σε ένα συμβαλλόμενο κράτος να μην απομακρύνει τον προσφεύγοντα σε συγκεκριμένη χώρα δεν επιδρά αυτή καθαυτή επί της νομιμότητας της κράτησης: δεδομένου ότι η εφαρμογή του άρθρου 39 του Κανονισμού δεν απαγορεύει την απομάκρυνση του ενδιαφερόμενου σε τρίτη χώρα, στο μέτρο που αποδεικνύεται ότι οι αρχές αυτής της χώρας δεν θα τον απομακρύνουν περαιτέρω στη χώρα που απαγορεύει το Δικαστήριο, η κράτηση του προσφεύγοντα για το σκοπό αυτόν είναι «νόμιμη» καθόσον «εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως» κατά την έννοια του άρθρου 5 παρ. 1 εδ. στ' της Σύμβασης.

⁶ Για την απόφαση στην ελληνική βλέπε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee7.pdf>.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Guel κατά Ελβετίας

Οικογενειακή συνένωση απορριφθέντος πρόσφυγα, διαμένοντος νόμιμα στην Ελβετία για ανθρωπιστικούς λόγους – Άρνηση των ελβετικών αρχών να επιτρέψουν σε ανήλικο παιδί του την είσοδο στη χώρα με σκοπό τη συνένωση με τους γονείς του – Η έννοια της οικογένειας που προστατεύει το άρθρο 8 της Σύμβασης σημαίνει ότι ένα παιδί που γεννιέται σε γάμο αποτελεί «νομικά» μέρος της σχέσης αυτής – Η εφαρμογή του άρθρου 8 σε θέματα μετανάστευσης δεν επιβάλλει στα κράτη γενική υποχρέωση να σέβονται την επιλογή της κοινής κατοικίας των έγγαμων μεταναστών και να επιτρέπουν την οικογενειακή συνένωση στο έδαφός τους. Για να διαγνωσθούν οι υποχρεώσεις του κράτους πρέπει να εξετάζονται τα επιμέρους στοιχεία της υπόθεσης – Η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στο θέμα της οικογενειακής συνένωσης – Άποψη μειοψηφίας: η συμβίωση του γονέα με το παιδί αποτελεί θεμελιώδες στοιχείο της οικογενειακής ζωής. Οι ελβετικές αρχές δεν εξισορρόπησαν με δίκαιο τρόπο τα συμφέροντα του προσφεύγοντα και του γιου του αφενός και της κοινωνίας του κράτους υποδοχής αφετέρου. Η απόρριψη του αιτήματος για οικογενειακή συνένωση είναι δυσανάλογη και άρα μη αναγκαίο μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Harizi κατά Γαλλίας

Το δικαίωμα κάθε κατηγορούμενου να απολαμβάνει την αποτελεσματική συνδρομή δικηγόρου για την υπεράσπισή του είναι ένα από τα θεμελιώδη στοιχεία της δίκαιης δίκης – Δεν μπορεί ο νομοθέτης να επιβάλλει κυρώσεις για τις αδικαιολόγητες ερημοδικίες, ακόμα και όταν καλείται να τις αποθαρρύνει, προβλέποντας εξαιρέσεις στην άσκηση του δικαιώματος του κατηγορούμενου να απολαμβάνει τη συνδρομή δικηγόρου – Η θεμιτή προϋπόθεση της εμφάνισης των κατηγορουμένων στις συνεδριάσεις των δικαστηρίων μπορεί να εξασφαλιστεί με άλλα μέσα χωρίς να πλήττεται το δικαίωμα στην υπεράσπιση.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2005, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Hilal κατά Αγγλίας

Απορριφθείς αιτών άσυλο – Βασανιστήρια : απόδειξη βασανιστηρίων και θανάτου λόγω βασανιστηρίων – Δυνατότητα ασφαλούς παραμονής του απορριφθέντος αιτούντα άσυλο σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής του – Νόμιμη αναχώρηση από τη χώρα – Εθνική διαδικασία καθορισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα – Συνέντευξη – Βάρος απόδειξης – Απέλαση στον τόπο καταγωγής της πατρίδας του αιτούντα άσυλο – Η αποτελεσματικότητα της προσφυγής του άρθρου 13 ΕυΣΔΑ δεν εξαρτάται από τη βεβαιότητα της θετικής έκβασής της για τον προσφεύγοντα, που επικαλείται ότι παραβιάστηκε δικαίωμα που προστατεύεται από τη Σύμβαση.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2001, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Incal κατά Τουρκίας

Ελευθερία της έκφρασης, ουσιαστικό θεμέλιο της δημοκρατικής κοινωνίας και βασική προϋπόθεση της προόδου της ως συνόλου και των μελών της ατομικά – Προϋποθέσεις της αμεροληψίας και την ανεξαρτησίας του δικαστηρίου κατά την έννοια του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης – Η συμμετοχή των στρατιωτικών δικαστών στα δικαστήρια εθνικής ασφάλειας της Τουρκίας πλήττει τον αμερόληπτο χαρακτήρα των δικαστηρίων.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2001, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Ζεϊμπέκ κατά Ελλάδας⁷

Απόρριψη αιτήματος Ελληνίδας, που επανέκτησε την ελληνική ιθαγένεια μετά την αφαίρεσή της δυνάμει του άρθρου 19 του προϋσχύσαντος Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας, για χορήγηση ισόβιας σύνταξης ως πολύτεκνης μητέρας, με το σκεπτικό ότι τα δεν ήσαν όλα τα παιδιά της Έλληνες πολίτες – Η άρνηση χορήγησης στην προσφεύγουσα της σύνταξης ως πολύτεκνης μητέρας αποτελεί προσβολή του δικαιώματος της ιδιοκτησίας της και η προσβολή αυτή δεν αντιστοιχεί ούτε σε απαλλοτρίωση ούτε σε μέτρο διευθέτησης της χρήσης των αγαθών – Με βάση την σημασία που δίνουν τόσο το Σύνταγμα, με την ύπαρξη ειδικής διάταξης όσο και ο νομοθέτης, στην προστασία της πολύτεκνης οικογένειας, το Δικαστήριο εκπλήσσεται που το Συμβούλιο της Επικρατείας στην απόφασή του για την περίπτωση της προσφεύγουσας συνδέει την χορήγηση της προστασίας αυτής που προβλέπεται από το Σύνταγμα με την «ανάγκη για την διατήρηση και την προαγωγή του ελληνικού έθνους», ένα κριτήριο που βασίζεται όχι στην ελληνική υπηκοότητα αλλά στην εθνική καταγωγή – Μια διαφορετική μεταχείριση αποτελεί διάκριση υπό την έννοια του άρθρου 14, αν «στερείται αντικειμενικής και εύλογης δικαιολογίας» δηλαδή αν δεν επιδιώκει «νόμιμο σκοπό» ή αν δεν υπάρχει εύλογη σχέση αναλογικότητας ανάμεσα στα χρησιμοποιούμενα μέσα και των επιδιωκόμενο σκοπό». Εξάλλου τα αντισυμβαλλόμενα Κράτη απολαμβάνουν ένα σχετικό περιθώριο εκτίμησης για να ορίσουν αν και σε ποιο μέτρο διαφορετικές καταστάσεις που παρουσιάζουν αναλογίες σε ορισμένα σημεία δικαιολογούν διαφορετική μεταχείριση. Παρόλα αυτά μόνον πολύ ισχυροί λόγοι μπορεί να οδηγήσουν το Δικαστήριο να κρίνει ως σύμφωνη με την Σύμβαση μια διαφορετική μεταχείριση που βασίζεται αποκλειστικά και μόνο στην υπηκοότητα – Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η προσφεύγουσα υπέστη διαφορετική μεταχείριση που δεν βασίζεται σε «καμμία αντικειμενική και εύλογη δικαιολογία» καθώς και ένα βάρος υπερβολικό και δυσανάλογο που είχε ως αποτέλεσμα να διαρρήξει την σωστή ισορροπία που πρέπει να υπάρχει ανάμεσα στις απαιτήσεις τις σχετικές με το γενικό συμφέρον της κοινωνίας και τις ανάγκες προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ατόμου.

Jabari κατά Τουρκίας

Απόρριψη αιτήματος ασύλου ως απαράδεκτου – Φόβος δίωξης λόγω φύλου – Ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα – Η τιμωρία των μοιχών γυναικών στο Ιράν σε θάνατο δια λιθοβολισμού ή μαστιγώματος

⁷ Για την απόφαση στην ελληνική βλέπε επίσημη μετάφραση στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους: <http://www.nsk.gr/edad/ee616.pdf>

συνιστά απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση αντίθετη με το άρθρο 3 της ΕυρΣΔΑ – Απέλαση – Έννοια της αποτελεσματικής προσφυγής κατά το άρθρο 13 της ΕυρΣΔΑ.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2001, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Jakuronic κατά Αυστρίας

Απέλαση δεκαεξάχρονου αλλοδαπού, καταδικασθέντος για ληστεία, του οποίου η οικογένεια είναι εγκατεστημένη στη χώρα υποδοχής – Προστασία της δημόσιας τάξης και πρόληψη της εγκληματικότητας – Σεβασμός του δικαιώματος της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής – Αρχή της αναλογικότητας: εξισορρόπηση των αντιμαχόμενων συμφερόντων – Μόνον ιδιαίτερα σοβαροί λόγοι μπορεί να δικαιολογήσουν την απέλαση ενός ασυνόδευτου δεκαεξάχρονου στη χώρα όπου βίωσε τον πόλεμο με όλες τις καταστροφικές συνέπειές του στις συνθήκες διαβίωσης και χωρίς αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη στενών συγγενών σ' αυτήν – Δικαιοδοσία του Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 41 της Σύμβασης.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

John κατά Ελλάδα⁸

Έκδοση απόφασης απέλασης σε βάρος απορριφθέντα αιτούντα άσυλο από τη Νιγηρία – Κράτηση με σκοπό την απέλαση, που όμως δεν εκτελέστηκε εντός της τρίμηνης προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 44 του Ν. 2910/2001 – Έκδοση διοικητικής απόφασης κράτησης δέκα λεπτά μετά την απόλυση του κρατούμενου, όταν εξέπνευσε η τρίμηνη προθεσμία εντός της οποίας οι αρχές δεν επέδειξαν τη δέουσα επιμέλεια προκειμένου να εκτελέσουν την απόφαση απέλασης που είχε εκδοθεί σε βάρος του – Σκοπός του άρθρου 5 της Σύμβασης είναι η προστασία του ατόμου από οποιαδήποτε αυθαιρεσία – Οι όροι «κανονικώς» και «σύμφωνως προς την νόμιμον διαδικασίαν» του άρθρου 5 παρ. 1 της Σύμβασης παραπέμπουν κατ' ουσίαν στην εθνική νομοθεσία και καθιερώνουν την υποχρέωση να τηρούνται οι κανόνες ουσίας και διαδικασίας – Κατ' αρχήν αρμόδιες να ερμηνεύουν και να εφαρμόζουν το εσωτερικό δίκαιο είναι οι εθνικές αρχές, και ειδικότερα τα δικαστήρια. Όμως, δεν κρίνεται μόνον η νομιμότητα της κράτησης ως προς το εθνικό δίκαιο αλλά επιβάλλεται να διερευνηθεί εάν αυτή είναι σύμφωνη με τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 5 της Σύμβασης – Είναι μη νόμιμη, ως αντίθετη με το σκοπό του άρθρου 5 παρ. 1 της Σύμβασης η παράταση της κράτησης του προσφεύγοντα μετά τη λήξη της τρίμηνης προθεσμίας.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Kaja κατά Ελλάδα⁹

Απάνθρωπες και εξευτελιστικές οι συνθήκες κράτησης υπό απέλαση αλλοδαπού στην Υποδιεύθυνση Ασφάλειας Λάρισας, γιατί οι σχετικοί χώροι δεν είναι προσαρμοσμένοι στις ανάγκες παρατεταμένου

⁸ Για την απόδοση της απόφασης στην ελληνική βλέπε επίσης στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee411.pdf>.

⁹ Για την απόφαση στην ελληνική βλέπε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee377.pdf>.

εγκλεισμού – Η αγωγή αποζημίωσης για προσβολή προσωπικότητας του ΑΚ δεν είναι προσφυγή δυναμένη να επανορθώσει την παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης – Απορρίπτεται ως απαράδεκτη λόγω με εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων η προσφυγή όσον αφορά στην παραβίαση του άρθρου 5: ο προσφεύγων δεν άσκησε το προβλεπόμενο από το άρθρο 565 ΚΠΔ ένδικο μέσο – Το ελληνικό δίκαιο προσφέρει στον κρατούμενο τη δυνατότητα να ασκήσει πραγματική προσφυγή κατά την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης, διατυπώνοντας παράπονα ενώπιον του Εισαγγελέα σχετικά τις συνθήκες κράτησής του.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2006, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Keles κατά Γερμανίας

Απέλαση πολίτη Τουρκίας από τη Γερμανία όπου έχει εγκατασταθεί με την οικογένειά του – Απαγόρευση εισόδου στη Γερμανία όπου διαμένει νόμιμα από δεκαετίας η σύζυγός του και τα τέσσερα παιδιά τους, που είναι τούρκοι πολίτες – Αβάσιμα προτείνεται η ένσταση της μη εξάντλησης των εσωτερικών ενδίκων μέσων όταν οι αρμόδιες αρχές έκριναν κατ' ουσίαν την προσφυγή ακόμα και αν αυτή ασκήθηκε χωρίς να τηρηθούν οι τυπικές προϋποθέσεις που προβλέπει η εθνική νομοθεσία – Προκειμένου για τη διαφύλαξη της δημόσιας τάξης τα κράτη έχουν την εξουσία να απελαύνουν τους αλλοδαπούς που καταδικάζονται για την τέλεση αξιόποινων πράξεων – Συνιστά επέμβαση στην οικογενειακή και ιδιωτική ζωή το μέτρο της απέλασης και της απαγόρευσης εισόδου στη χώρα, που επιβλήθηκε επειδή ο προσφεύγων καταδικάστηκε επανειλημμένα για παράβαση των κανόνων οδικής κυκλοφορίας – Εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας: το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη τις δυσκολίες ένταξης και προσαρμογής που θα αντιμετωπίσουν τα παιδιά του προσφεύγοντα εάν τον ακολουθήσουν στην Τουρκία κυρίως λόγω της διαφορετικής γλώσσας διδασκαλίας και του διαφορετικού προγράμματος σπουδών των τουρκικών σχολείων.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2006, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Koua Poirrez κατά Γαλλίας

Άρνηση καταβολής επιδόματος αναπηρίας σε ενήλικα, πολίτη κράτους με το οποίο το συμβαλλόμενο στη Σύμβαση κράτος δεν έχει υπογράψει σχετική διμερή σύμβαση – Μη ανταποδοτικό κοινωνικό επίδομα υπάγεται στην προστασία του άρθρου 1 του Πρώτου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – Διακριτική μεταχείριση βάσει ιθαγένειας – Μόνον πολύ ισχυρές εκτιμήσεις μπορούν να οδηγήσουν το Δικαστήριο στην κρίση ότι είναι σύμφωνη με τη Σύμβαση μια διαφορετική μεταχείριση που στηρίζεται αποκλειστικά στην ιθαγένεια.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Μααουία κατά Γαλλίας

Απέλαση αλλοδαπού, συζύγου γαλλίδας – Εύλογη προθεσμία εκδίκασης της αίτησης αλλοδαπού για ανάκληση της απέλασης και της απαγόρευσης εισόδου που διατάχθηκε από το ποινικό δικαστήριο – Δεν εφαρμόζεται το άρθρο 6 της Σύμβασης αλλά το άρθρο 1 του 7^{ου}

**Mubilanzila Mayeka & Kaniki
Mitunga κατά Βελγίου**

Πρωτοκόλλου – Άποψη μειοψηφίας: η προστασία που παρέχει το άρθρο 1 του 7^{ου} Πρωτοκόλλου μπορεί να είναι συμπληρωματική της παρεχόμενης με το άρθρο 6 παρ. 1 προστασίας.
(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Απέλαση από το Βέλγιο πεντάχρονης ασυνόδευτης αλλοδαπής ανήλικης, κόρης αναγνωρισμένης πρόσφυγα νόμιμα διαμένουσας στον Καναδά – Το Βέλγιο υποχρεούται να διευκολύνει και όχι να παρεμποδίζει την οικογενειακή συνένωση της ανήλικης Tabith, με τη μητέρα της – Για την υπαγωγή στο άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, η κακομεταχείριση πρέπει να πληροί ένα ελάχιστο επίπεδο σοβαρότητας, του οποίου η αξιολόγηση εξαρτάται από το σύνολο των δεδομένων μιας υπόθεσης, όπως είναι η διάρκεια της μεταχείρισης, οι σωματικές ή ψυχολογικές συνέπειες και σε κάποιες περιπτώσεις από το φύλο, την ηλικία και την κατάσταση υγείας του προσφεύγοντα – Προκειμένου να εκτιμήσει το Δικαστήριο εάν ο γονέας είναι «θύμα» της κακομεταχείρισης που έχει υποστεί το παιδί του λαμβάνονται υπόψη διάφοροι ειδικότεροι παράγοντες που προσδίδουν στη στενοχώρια του προσφεύγοντα ξεχωριστή διάσταση και ιδιαίτερο χαρακτήρα που διακρίνονται από τη συναισθηματική πίεση που προκαλείται αναπόφευκτα στους συγγενείς των θυμάτων των παραβιάσεων των δικαιωμάτων του ανθρώπου – Η κράτηση της ανήλικης με ενήλικες σε κέντρο κλειστού τύπου χωρίς την παροχή υπηρεσιών παιδικής πρόνοιας από εξειδικευμένο προσωπικό ειδικά εξουσιοδοτημένο για το σκοπό αυτό αποδεικνύει έλλειψη ανθρωπισμού σε τέτοιο βαθμό ώστε να χαρακτηρίζεται απάνθρωπη μεταχείριση κατά την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης – Ελλείψει οιασδήποτε κινδύνου διαφυγής της ανήλικης προσφεύγουσας από την επίβλεψη των βελγικών αρχών, η κράτησή της σε κέντρο ενηλίκων δεν ήταν αναγκαία. Άλλα μέτρα έπρεπε να είχαν υιοθετηθεί που θα άρμοζαν στο συμφέρον του παιδιού που εγγυάται το άρθρο 3 της Σύμβασης για τα δικαιώματα του Παιδιού, όπως για παράδειγμα η τοποθέτησή της σε εξειδικευμένο φορέα ή σε ανάδοχη οικογένεια – Η εκτέλεση της απέλασης χωρίς ρυθμίσεις συνοδείας της ανήλικης κατά την πτήση και διασφάλιση της παράδοσής της σε συγγενή της στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, χώρα καταγωγής της, προκάλεσε ιδιαίτερη αγωνία και θλίψη τόσο στην ίδια όσο και στη μητέρα της και αποδεικνύει παντελή έλλειψη ανθρωπισμού στην αντιμετώπιση προσώπου της ηλικίας της και της κατάστασής της ως ασυνόδευτης ανήλικης – Η κράτηση και η απέλαση της ασυνόδευτης ανήλικης συνιστά επέμβαση στο δικαίωμά της για σεβασμό της οικογενειακής και ιδιωτικής της ζωής καθώς και στο αντίστοιχο δικαίωμα της μητέρας της – Η κράτηση σε ειδικά κέντρα των αλλοδαπών εν αναμονή της απέλασης είναι αποδεκτή μόνον εφόσον έχει σκοπό να εξυπηρετήσει την καταπολέμηση της παράνομης μετανάστευσης και ταυτόχρονα είναι σύμφωνη με τις διεθνείς υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει τα κράτη, συμπεριλαμβανομένων όσων απορρέουν από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού που υπογράφηκε στη Νέα Υόρκη το 1989 – Το συμ-

φέρων των κρατών να ματαιώνουν τις απόπειρες καταστρατήγησης των κανόνων μετανάστευσης δεν πρέπει να στερεί τους ενδιαφερόμενους αλλοδαπούς από την προστασία που εγγυώνται οι συμβάσεις των δικαιωμάτων του ανθρώπου ή τους αλλοδαπούς ανήλικους, ειδικά όταν είναι ασυνόδευτοι, από την προστασία που επιβάλλει το καθεστώς τους – Δεν είναι πραγματική και αποτελεσματική κατά τη διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 5 της Σύμβασης η άνευ ανασταλτικού αποτελέσματος προσφυγή κατά της απόφασης που διατάσσει την κράτηση.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Mamatkulov & Askarov κατά Τουρκίας

Το δικαίωμα σε άσυλο δεν προστατεύεται ρητά από τη Σύμβαση ή τα Πρωτόκολλά της – Για την εξέταση της παραβίασης που επικαλείται ο προσφεύγων κρίσιμος είναι ο χρόνος εκδίκασης της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου όταν δεν έχει εκδοθεί ή απελαθεί – Εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 η κακομεταχείριση που πληροί ένα ελάχιστο επίπεδο σοβαρότητας – Οι ισχυρισμοί για κακομεταχείριση πρέπει να τεκμηριώνονται ενώπιον του Δικαστηρίου με τα κατάλληλα αποδεικτικά στοιχεία – Το άρθρο 6 της Σύμβασης δεν εφαρμόζεται στις υποθέσεις απέλασης και έκδοσης – Ο κίνδυνος της μη δίκαιης δίκης στη χώρα προορισμού πρέπει να αξιολογείται κατά προτεραιότητα, όπως και ο κίνδυνος της μεταχείρισης που είναι αντίθετος με τα άρθρα 2 και / ή 3 της Σύμβασης, με αναφορά στα γεγονότα που το συμβαλλόμενο κράτος γνώριζε ή όφειλε να γνωρίζει όταν εξέδωσε τους προσφεύγοντες – Σε αντίθεση με τις κλασικές διεθνείς συνθήκες, η Σύμβαση υπερβαίνει το πλαίσιο της απλής αμοιβαιότητας των συμβαλλομένων κρατών: εκτός από το δίκτυο των συμβατικών διμερών δεσμεύσεων δημιουργεί αντικειμενικές υποχρεώσεις, που όπως αναφέρεται στο Προοίμιο, διασφαλίζουν τη «συλλογική εγγύηση» – Ο σκοπός και το αντικείμενο αυτού του κειμένου προστασίας των ανθρώπων επιβάλλουν να κατανοούνται και να εφαρμόζονται οι διατάξεις του με τρόπο που καθιστά τις απαιτήσεις τους συγκεκριμένες και αποτελεσματικές στο πλαίσιο του συστήματος των ατομικών προσφύγων – Παρότι συχνά οι προσφεύγοντες διατυπώνουν το αίτημα για λήψη προσωρινών μέτρων το Δικαστήριο εφαρμόζει κατ' αρχήν το άρθρο 39 του Κανονισμού του όταν υπάρχει άμεσος κίνδυνος ανεπανόρθωτης βλάβης – Ο προσφεύγων αιτείται και το Δικαστήριο υποδεικνύει προσωρινά μέτρα προκειμένου να διευκολύνει την «αποτελεσματική άσκηση» του δικαιώματος της ατομικής προσφυγής του άρθρου 34 της Σύμβασης, δηλαδή για τη διαφύλαξη του αντικειμένου της προσφυγής, όταν κρίνει ότι υπάρχει κίνδυνος ανεπανόρθωτης βλάβης από τις πράξεις ή τις παραλείψεις του διάδικου κράτους.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2005, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Maslov κατά Αυστρίας

Απέλαση παραβατικού ανήλικου που διέμενε στη χώρα υποδοχής από την ηλικία των έξι ετών – Απουσία οικογενειακών δεσμών στη χώρα καταγωγής – Ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στη

χώρα υποδοχής και γνώση της ομιλούμενης σε αυτή γλώσσας – Το ζήτημα της ύπαρξης της οικογενειακής ζωής, κατά την έννοια του άρθρου 8 της Σύμβασης, πρέπει να αξιολογείται υπό το φως της κατάστασης που βιώνει ο ενδιαφερόμενος όταν καθίσταται οριστικό το μέτρο που συνιστά επέμβαση στο δικαίωμά του για σεβασμό της οικογενειακής του ζωής – Στην περίπτωση μακροχρόνια διαμένοντος μετανάστη που έχει ζήσει νόμιμα τα περισσότερα ή όλα τα χρόνια της παιδικής και της εφηβικής του ηλικίας στη χώρα υποδοχής θα πρέπει να συντρέχουν σοβαροί λόγοι για να δικαιολογείται η απέλαση, ιδίως όταν ο ενδιαφερόμενος διέπραξε κατά την εφηβική του ηλικία τα εγκλήματα στα οποία στηρίζεται το μέτρο της απομάκρυνσης – Το Δικαστήριο προσεγγίζει διαφορετικά τις υποθέσεις των προσφευγόντων που έχουν καταδικαστεί για διακίνηση ναρκωτικών από αυτές όπου οι ενδιαφερόμενοι έχουν καταδικαστεί για χρήση ναρκωτικών – Η αρχή του υπέρτερου συμφέροντος του παιδιού πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σε κάθε περίπτωση που διατάσσεται μέτρο απομάκρυνσης ανηλίκου από τη χώρα υποδοχής – Στην περίπτωση της απέλασης ενός ανήλικου δράστη, η υποχρέωση να λαμβάνεται πρωτίστως υπόψη το συμφέρον του παιδιού επιβάλλει τη διευκόλυνση της επανένταξής του στην κοινωνία – Η απέλαση ανήλικου δικαιολογείται όταν έχει καταδικαστεί για την τέλεση βίαιων εγκλημάτων, όπως είναι ο βιασμός, η ληστεία, η ανθρωποκτονία εξ αμελείας – Κατ' ανάγκην επιδρά στην αξιολόγηση του κινδύνου που ενέχει η παρουσία του ενδιαφερόμενου στην κοινωνία η μακρόχρονη περίοδος καλής διαγωγής που επιδεικνύει μεταξύ της διάπραξης του αδικήματος και της απομάκρυνσής του από τη χώρα υποδοχής – Στις περιπτώσεις όπου ο προσφεύγων δεν έχει απελαθεί όταν το Δικαστήριο κρίνει την υπόθεσή του, η κρίσιμη περίοδος που λαμβάνεται υπόψη για την αξιολόγηση του κινδύνου που διατρέχει είναι αυτή της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου: επομένως, το Δικαστήριο δεν περιορίζεται στην ανάλυση της κατάστασης που ίσχυε για τον προσφεύγοντα κατά το χρόνο έκδοσης της οριστικής απόφασης που διατάσσει το μέτρο της απέλασης – Mutatis mutandis το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έχει κρίνει ότι το άρθρο 3 της Οδηγίας 64/221 αντίκειται σε εθνική πρακτική σύμφωνα με την οποία τα εθνικά δικαστήρια δεν λαμβάνουν υπόψη, κατά την εξέταση της νομιμότητας της απέλασης υπηκόου άλλου κράτους μέλους, τα πραγματικά περιστατικά τα οποία προέκυψαν μετά την τελευταία απόφαση των αρμόδιων αρχών

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2008, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Mehemi κατά Γαλλίας

Ισόβια απέλαση για παράβαση του νόμου περί ναρκωτικών – Ο απελαθείς έχει γεννηθεί στη Γαλλία όπου διαμένει η πατρική του οικογένεια και τα τέσσερα αδέρφια του. Είναι πατέρας τριών παιδιών με γαλλική υπηκοότητα – Γάμος με τη μητέρα των παιδιών του τελεσθείς στη Γαλλία – Η διάσπαση της οικογένειας συνιστά σοβαρή επέμβαση στο δικαίωμα για σεβασμό της οικογενειακής ζωής – Το επιβληθέν από το γαλλικό δικαστήριο μέτρο της ισόβιας απέλασης είναι δυσανάλογο του επιδιωκόμενου σκοπού – Το Δικαστήριο δεν

έχει την εξουσία να εξετάσει εάν ένα συμβαλλόμενο μέρος συμμορφώθηκε με τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει δυνάμει των αποφάσεών του – Εκτέλεση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου – Εξουσία της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης να ελέγχει την εκτέλεση των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Mohd κατά Ελλάδα¹⁰

Έκδοση απόφασης διοικητικής απέλασης σε βάρος πολίτη Μπαγκλαντές, νόμιμα διαμένοντος στην Ελλάδα, κατηγορούμενου για πώληση πλαστών CD – Έναρξη της κράτησης πριν την έκδοση της απόφασης απέλασης – Σχετικά με τον «κανονικό» χαρακτήρα της κράτησης, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης της «νόμιμης διαδικασίας» η Σύμβαση παραπέμπει κατ' ουσίαν στην υποχρέωση σεβασμού των ουσιαστικών και διαδικαστικών κανόνων του εθνικού δικαίου, αλλά απαιτεί επιπλέον να είναι σύμφωνη με το σκοπό του άρθρου 5 κάθε στέρηση της προσωπικής ελευθερίας: δηλαδή να προστατεύεται ο πολίτης από την αυθαίρετη δράση του κράτους.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Mokrani κατά Γαλλίας

Απέλαση από τη χώρα υποδοχής μετανάστη δεύτερης γενιάς, καταδικασθέντος σε τετραετή φυλάκιση για διακίνηση ναρκωτικών – Προκειμένου να εξετάσει εάν το μέτρο της απέλασης συνιστά δυσανάλογη του επιδιωκόμενου σκοπού επέμβαση στην οικογενειακή ζωή του προσφεύγοντα το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του την κατάσταση που είχε δημιουργηθεί κατά το χρόνο που αυτό κατέστη οριστικό, δηλαδή εν προκειμένω το χρόνο που το Συμβούλιο Επικρατείας απέρριψε την αίτηση αναίρεσης που είχε ασκήσει ο κύριος Mokrani.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Moustaquim κατά Βελγίου

Δικαίωμα στο σεβασμό της οικογενειακής ζωής – Απέλαση, αλλοδαπού που εγκαταστάθηκε στο Βέλγιο από νεαρά ηλικία – Αποχωρισμός από το οικογενειακό περιβάλλον – Η εξουσία ελέγχου της εισόδου και της παραμονής των αλλοδαπών στην επικράτειά τους πηγάζει από το διεθνές δίκαιο και περιορίζεται από τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. Όμως, στις περιπτώσεις όπου με τις αποφάσεις επεμβαίνουν στα προστατευόμενα από το άρθρο 8 παρ. 1 της Σύμβασης δικαιώματα υποχρεούνται να αποδεικνύουν ότι τα μέτρα που λαμβάνουν σε βάρος των αλλοδαπών είναι αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία, δηλαδή θα πρέπει να αιτιολογούνται από μια ανυπέρβλητη κοινωνική ανάγκη και κυρίως να είναι ανάλογα με το σκοπό που επιδιώκουν.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

¹⁰ Για την απόδοση της απόφασης στην ελληνική βλέπε επίσης στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee450.pdf>

Musa και άλλοι κατά Βουλγαρίας

Απέλαση αλλοδαπού, συζύγου πολίτη Βουλγαρίας και πατέρα παιδιών με βουλγαρική ιθαγένεια για λόγους εθνικής ασφάλειας – Αδυναμία δικαστικής επανεξέτασης της απόφασης με την οποία οι αρχές ανακάλεσαν τον τίτλο διαμονής του αλλοδαπού και διέταξαν την απέλασή του από τη χώρα – Προστασία της οικογενειακής ζωής και των δικαιωμάτων του παιδιού – Η ιεραρχική προσφυγή δεν πληροί τις προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 13 της Σύμβασης – Οι διαδικαστικές εξουσίες και εγγυήσεις με τις οποίες περιβάλλεται η «αρχή», κατά την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης, καθορίζουν εάν η προσφυγή είναι πραγματική και αποτελεσματική. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Muslim κατά Τουρκίας

Αιτών άσυλο τουρκμενικής καταγωγής από το Ιράκ – Απόρριψη αιτήματος για παροχή διεθνούς προστασίας από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες – Χορήγηση καθεστώτος «προσωρινού πρόσφυγα» από τις τουρκικές αρχές με δικαίωμα διαμονής στην Τουρκία έως τη μετεγκατάστασή του σε τρίτη χώρα – Εξελίξεις στο Ιράκ μετά τον Δεύτερο Πόλεμο του Περσικού Κόλπου – Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία της υπόθεσης και σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του το Δικαστήριο εκτιμά ότι κρίσιμος χρόνος για την αξιολόγηση των κινδύνων που επικαλείται ο προσφεύγων είναι αυτός της εκδίκασης της υπόθεσης – Το Δικαστήριο δεν έχει δικαιοδοσία να κρίνει τα αιτήματα ασύλου ή να ελέγχει τον τρόπο με τον οποίο τα συμβαλλόμενα κράτη εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις που έχουν αναλάβει δυνάμει της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2005, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Mutimura κατά Γαλλίας

Μήνυση για τη γενοκτονία των Τούτσι στη Ρουάντα – Κριτήρια για την αξιολόγηση της εύλογης διάρκειας μιας δικαστικής διαδικασίας κατά το άρθρο 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

N. κατά Ηνωμένου Βασιλείου

Απέλαση απορριφθείσας αιτούσας άσυλο από την Ουγκάντα, ασθενούς HIV/AIDS – Πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 της Σύμβασης: κατ' αρχήν εφαρμόζεται στις περιπτώσεις της απέλασης ή της επαναπροώθησης όταν ο κίνδυνος της μεταχείρισης που απαγορεύει προέρχεται από τις κρατικές αρχές ή τα μη κρατικά όργανα – Νομολογία του Δικαστηρίου για την εφαρμογή του άρθρου 3 στις περιπτώσεις απέλασης αλλοδαπών που πάσχουν από σοβαρές ασθένειες – Από την απόφαση που εξέδωσε επί της υπόθεσης D. κατά Ηνωμένου Βασιλείου, το Δικαστήριο ουδέποτε έκρινε επί προσφυγής κατά απόφασης συμβαλλόμενου κράτους να απελάσει αλλοδαπό ότι η εκτέλεσή της παραβιάζει το άρθρο 3 λόγω της κακής κατάστασης της υγείας του προσφεύγοντα – Οι όλως εξαιρετικές περιστάσεις στην υπόθεση D. κατά Ηνωμένου Βασιλείου ήσαν: η σοβαρότητα της ασθένειας και το καταληκτικό στάδιο που διήγε ο προσφεύγων, η

αβεβαιότητα για τη δυνατότητα της ιατρικής ή νοσοκομειακής περίθαλψης του στη χώρα καταγωγής του, η απουσία οικογενειακού περιβάλλοντος στη χώρα καταγωγής του, ικανού να του διασφαλίσει το ελάχιστο επίπεδο στέγης, διατροφής και κοινωνικής στήριξης – Η διάταξη του άρθρου 3, παρότι θεμελιώδης για το σύστημα της Σύμβασης, δεν επιβάλλει στα συμβαλλόμενα κράτη την υποχρέωση να αμβλύνουν τις κοινωνικο-οικονομικές ανισότητες που υπάρχουν μεταξύ των κρατών παρέχοντας δωρεάν και επ' αόριστον ιατρική περίθαλψη σε όλους τους αλλοδαπούς που δεν έχουν δικαίωμα διαμονής στην επικράτειά τους – Άποψη μειοψηφίας: αυτή καθεαυτή η απέλαση του «προσφεύγοντα στην επιθανάτια κλίνη» είναι αντίθετη με το απόλυτο δικαίωμα που εγγυάται η διάταξη του άρθρου 3 της Σύμβασης

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2008, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

N. κατά Φινλανδίας

Αιτών άσυλο από τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, στέλεχος της προεδρικής φρουράς του Mobutu – Φόβος δίωξης λόγω εθνοτικής καταγωγής, φυλής και πολιτικών πεποιθήσεων – Θετική ανταπόκριση της φινλανδικής κυβέρνησης στη σύσταση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για αναστολή εκτέλεσης της απόφασης απέλασης – Ούτε η Σύμβαση, ούτε τα σχετικά Πρωτόκολλα προστατεύουν το δικαίωμα σε άσυλο – Η προστασία που παρέχει το άρθρο 3 της Σύμβασης είναι ευρύτερη από αυτήν που παρέχει το άρθρο 33 της Σύμβασης του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων – Σε κάθε περίπτωση το Δικαστήριο εκτιμά τον κίνδυνο κακομεταχείρισης αναφερόμενο στις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής του προσφεύγοντα κατά το χρόνο που αποφαινεται επί της υπόθεσης, ενώ λαμβάνει υπόψη τα στοιχεία ιστορικού χαρακτήρα στο μέτρο που διαφωτίζουν την κατάσταση κατά τον παρόντα χρόνο αξιολόγησής της και την ενδεχόμενη εξέλιξή της.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2005, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Nakach κατά Ολλανδίας

Παράλειψη τήρησης πρακτικών κατά την εκδίκαση υποθέσεων που αφορούν την παράταση εγκλεισμού σε ψυχιατρικό κατάστημα – Δεν αντίκειται στη Σύμβαση η καταγραφή στην απόφαση του δικαστηρίου όσων διαδραματίστηκαν και υποστηρίχθηκαν προφορικά κατά τη συζήτηση της υπόθεσης στο ακροατήριο – Η παράλειψη τήρησης επίσημων πρακτικών σε ιδιαίτερο έγγραφο μπορεί εξετάζεται υπό το πρίσμα της Σύμβασης στο μέτρο που η Σύμβαση παραπέμπει στο εθνικό δίκαιο – Παραβιάζει τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 5 της Σύμβασης η παράλειψη συμμόρφωσης με το εθνικό δίκαιο – Εμπεριέχεται στη φύση της δικαστικής απόφασης η συλλογική ευθύνη που φέρουν για το περιεχόμενό της οι δικαστές που μετέχουν στη σύνθεση του δικαστηρίου – Αντίθετα, τα πρακτικά υπάγονται κυρίως στη σφαιρα ευθύνης του γραμματέα του δικαστηρίου, ο οποίος τα ετοιμάζει και τα οριστικοποιεί από κοινού με τον πρόεδρο του τμήματος ή κάποιον άλλο δικαστή.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προ-

σφύγων και Αλλοδαπών 2005, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Narijalo κατά Κροατίας

Κατάσχεση διαβατηρίου λόγω άρνησης καταβολής προστίμου για παράβαση τελωνειακής νομοθεσίας – Κριτήρια αξιολόγησης της εύλογης διάρκειας της δικαστικής διαδικασίας – Ο περιορισμός της άσκησης του δικαιώματος στην ελευθερία κυκλοφορίας επιβάλλει την άμεση εξέταση του ενδίκου μέσου χωρίς περιττές καθυστερήσεις – Αναμφισβήτητητα αποτελεί επέμβαση στην άσκηση της ελευθερίας κυκλοφορίας το μέτρο που διατάσσει την κατάσχεση του εγγράφου ταυτότητας, όπως είναι για παράδειγμα το διαβατήριο. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Nasri κατά Γαλλίας

Μακρόχρονη παραμονή στη Γαλλία με οικογένεια εγκατεστημένη στη χώρα – Άτομο με ειδικές ανάγκες (κωφάλαλος) – Άδεια παραμονής – Σεβασμός της οικογενειακής ζωής – Ιδιωτική και οικογενειακή ζωή – Απέλαση – Αδικήματα του κοινού ποινικού δικαίου – Στα μέτρο που πλήττουν το δικαίωμα σε οικογενειακή ζωή οι αποφάσεις των κρατών μελών που αφορούν στην είσοδο και στην παραμονή των αλλοδαπών στο έδαφός τους πρέπει να αποδεικνύουν ότι η απέλαση είναι αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία – Το ζήτημα της απέλασης των «μεταναστών δεύτερης γενιάς» στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου: προοπτική και εξέλιξη – Άποψη μειοψηφίας: άρθρο 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Niedzwiecki κατά Γερμανίας

Άρνηση των γερμανικών αρχών να καταβάλουν επίδομα τέκνου σε αλλοδαπό με κριτήριο το είδος της άδειας διαμονής – Προβλέποντας τη χορήγηση επιδόματος τέκνου τα κράτη εκδηλώνουν το σεβασμό τους για την οικογενειακή ζωή κατά την έννοια του άρθρου 8 της Σύμβασης – Η εθνική νομοθεσία για τα επιδόματα τέκνου παραβιάζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης που προστατεύεται δυνάμει συνταγματικής διάταξης – Σύμφωνα με απόφαση που εκδόθηκε από το Συνταγματικό Δικαστήριο μετά την άσκηση της προσφυγής του κυρίου Niedzwiecki ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου μόνον ιδιαίτερα ισχυροί λόγοι μπορούν να δικαιολογήσουν την άνιση μεταχείριση όσον αφορά στους δικαιούχους του επιδόματος τέκνου επειδή δυνάμει της διάταξης του άρθρου 6 του Συντάγματος αυτή η κοινωνική παροχή αποβλέπει στην προστασία της οικογενειακής ζωής – Σύμφωνα με τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου τα συμβαλλόμενα κράτη απολαμβάνουν κάποιο περιθώριο διακριτικής ευχέρειας όταν αξιολογούν εάν και σε ποιο βαθμό οι διαφορές κατά τα άλλα όμοιων καταστάσεων δικαιολογούν τη διαφορετική μεταχείριση.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2006, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Öcalan κατά Τουρκίας

Η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 5 της Σύμβασης προϋποθέτει ότι το δικαστήριο που κρίνει τη νομιμότητα της κράτησης έχει τη δικαιοδοσία να διατάξει την απόλυση του ενδιαφερόμενου όταν

αυτή είναι παράνομη – Με την επιφύλαξη της προστασίας των ειδικότερων δικαιωμάτων που εγγυάται η Σύμβαση δεν απαγορεύει τη διακρατική συνεργασία στο πλαίσιο των συνθηκών έκδοσης ή των περιπτώσεων απέλασης προκειμένου να παραπεμφθούν οι φυγόδικοι ενώπιον της δικαιοσύνης – Η παράδοση του φυγόδικου ως αποτέλεσμα διακρατικής συνεργασίας δεν καθιστά τη σύλληψη παράνομη ούτε δημιουργεί προβλήματα στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5 – Η σύλληψη του προσφεύγοντα στην Κένυα και η κράτησή του ήταν «σύμφωνες με τη νόμιμη διαδικασία» που προβλέπει η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 5 της Σύμβασης – Σκοπός της διάταξης της παραγράφου 3 του άρθρου 5 είναι να διασφαλίσει στο συλληφθέντα την άμεση παραπομπή του ενώπιον δικαστικής αρχής – Στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 5 τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αρχές κατά τη διερεύνηση των αδικημάτων της τρομοκρατίας δεν σημαίνουν ότι μπορούν να ενεργούν εν λευκώ κατά τη σύλληψη και την προφυλάκιση των υπόπτων: όταν διαπιστώνουν ότι έχει τελεστεί το αδίκημα της τρομοκρατίας υπάγονται στον πραγματικό έλεγχο των εθνικών δικαστηρίων και σε τελευταίο βαθμό των οργάνων που επιβλέπουν την εφαρμογή της Σύμβασης – Η συμμετοχή στρατιωτικού δικαστή σε δίκη όπου ο κατηγορούμενος είναι πολίτης, σε μια διαδικαστική πράξη που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της δίκης, στερεί τη διαδικασία, ως σύνολο, από το εχέγγυο της διεξαγωγής της από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο – Η αδυναμία πρόσβασης του κατηγορούμενου σε δικηγόρο διαρκούσης της προφυλάκισης και της προσωρινής κράτησής του προσβάλλει το δικαίωμα υπεράσπισής του – Πολλά διεθνή κείμενα, συμπεριλαμβανομένων ευρωπαϊκών, επιβεβαιώνουν τη σημασία της εμπιστευτικότητας των συνομιλιών του κατηγορούμενου με τους δικηγόρους του για την άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης – Μόνον περιορισμοί που σχετίζονται άμεσα με τη δίκη είναι επιτρεπτοί όταν πρόκειται για την άσκηση των δικαιωμάτων υπεράσπισης – Ο σεβασμός των δικαιωμάτων υπεράσπισης κατ' ουδένα τρόπο δικαιολογεί τον προ της έναρξης της δίκης περιορισμό της πρόσβασης του κατηγορούμενου και / ή του δικηγόρου του στα αποδεικτικά στοιχεία που περιέχει η δικογραφία και της δυνατότητάς του να τα σχολιάζει διαρκούσης της δίκης δια των δικηγόρων του – Αντιβαίνει στο άρθρο 3 της Σύμβασης η καταδίκη σε θανατική ποινή που επιβλήθηκε μετά από μη δίκαιη δίκη – Η χρήση χειροπέδων δεν δημιουργεί κατ' αρχήν πρόβλημα στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 3 της Σύμβασης όταν πρόκειται για νόμιμη σύλληψη ή κράτηση και δεν οδηγεί, δεδομένων των περιστάσεων, στην υπέρμετρη χρήση βίας ή στη δημόσια προσβολή – Η κάλυψη των ματιών ενός κρατούμενου που τον καθιστά τεχνητώς τυφλό για παρατεταμένες περιόδους που μπορεί να διαρκούν και ημέρες προκαλεί, σε συνδυασμό με άλλες μορφές κακομεταχείρισης ισχυρή ψυχολογική και σωματική πίεση – Αφού η σύλληψη του προσφεύγοντα ήταν νόμιμη σύμφωνα με την τουρκική νομοθεσία, η «απαγωγή» του στο εξωτερικό λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων δεν συνιστά απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση κατά την έννοια του άρθρου 3.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2005, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Ραεζ κατά Σουηδίας

Απορριφθείς αιτών άσυλο – Νόμιμη αναχώρηση από τη χώρα καταγωγής του – Ρήτρες αποκλεισμού του καθεστώτος του πρόσφυγα – Αναγνώριση του καθεστώτος του de facto πρόσφυγα στα μέλη της οικογένειάς του – Απέλαση – Διαγραφή της υπόθεσης από το πινάκιο του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2000, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Peers κατά Ελλάδα¹¹

Παραβίαση του άρθρου 3 για τις συνθήκες διαβίωσης σε σωφρονιστικό κατάστημα

(Δημοσιευμένη σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2001, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Periata κατά Ελλάδας¹²

Σύμφωνα με το άρθρο 19 της Σύμβασης, αποστολή του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου είναι η εξασφάλιση της τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη Σύμβαση για τα συμβαλλόμενα κράτη. Σε αυτό το πλαίσιο δεν είναι αρμόδιο να εξετάσει τα πραγματικά ή νομικά σφάλματα στα οποία υποτίθεται ότι περιέπεσε ένα δικαστήριο, εκτός αν και στο μέτρο που θα μπορούσαν να θίξουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που προστατεύονται από την Σύμβαση. Επίσης, δεν μπορεί να εκτιμήσει το ίδιο τα πραγματικά στοιχεία που οδήγησαν ένα εθνικό δικαστήριο να λάβει μία απόφαση έναντι κάποιας άλλης γιατί σε παρόμοια περίπτωση, θα αναγορευόταν σε δικαστή τρίτου ή τετάρτου βαθμού και θα παραγνώριζε τα όρια της αποστολής του – Κατά πάγια νομολογία του Αρείου Πάγου το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη που εγγυάται το άρθρο 6 της Σύμβασης δεν αποτελεί ιδιαίτερο λόγο αναίρεσης: εν τούτοις, μπορεί κανείς να επικαλεστεί το άρθρο 6 σε συνδυασμό με κάποιον από τους λόγους αναίρεσης που προβλέπονται περιοριστικά από το άρθρο 510 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας – Καταδίκη της Ελλάδας για παραβίαση των παραγράφων 1 και 3 του άρθρου 6 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

(Δημοσιευμένη σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Radovanovic κατά Αυστρίας

Εφαρμογή της νομολογίας του Δικαστηρίου για μετανάστες δεύτερης γενιάς που έχουν δημιουργήσει οικογένεια στη χώρα υποδοχής σε υπόθεση παραβατικού ανήλικου που παρότι γεννήθηκε στη χώρα υποδοχής δεν έζησε σ' αυτήν έως την ηλικία των δέκα ετών – Σύμφωνα με τη νομολογία του προκειμένου να κρίνει εάν το συμβαλλόμενο κράτος εκπληρώνει τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει δυνάμει της σύμβασης εξετάζει τη φύση και τη σοβαρότητα του διαπραχθέντος εγκλήματος καθώς και τη διάρκεια της παραμονής του προσφεύγοντα στη χώρα υποδοχής – Νόμιμη εγκατάσταση της οικο-

¹¹ Για την απόφαση στην ελληνική βλέπε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee18.pdf>.

¹² Για την απόφαση στην ελληνική βλέπε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee385.pdf>.

γένειας του ενδιαφερόμενου αλλοδαπού στην Αυστρία – Ολοκλήρωση δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην Αυστρία και παρακολούθηση σχολής επαγγελματικής κατάρτισης.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Rodrigues Da Silva & Hoogkamer κατά Ολλανδίας

Άρνηση των ολλανδικών αρχών να χορηγήσουν άδεια διαμονής σε παράνομη αλλοδαπή, που απέκτησε εκτός γάμου παιδί με Ολλανδό πολίτη – Παράλειψη της Ολλανδίας να συμμορφωθεί με θετική υποχρέωση που έχει αναλάβει δυνάμει της Σύμβασης – Σ' αυτές τις συνθήκες, η απομάκρυνση του αλλοδαπού μέλους της οικογένειας παραβιάζει το άρθρο 8 της Σύμβασης μόνον εφόσον συντρέχουν ιδιαιτέρως εξαιρετικές περιπτώσεις – Κατά κανόνα δεν αναγνωρίζεται δικαίωμα διαμονής σε αλλοδαπούς που χωρίς να συμμορφώνονται με την ισχύουσα νομοθεσία των συμβαλλομένων κρατών παρουσιάζουν ως τετελεσμένο γεγονός την παρουσία τους στην επικράτειά τους – Τα κριτήρια του Δικαστηρίου κατά την εκδίκαση παρόμοιων υποθέσεων – Αρχή της αναλογικότητας – Βέλτιστο συμφέρον του παιδιού (διατήρηση σχέσεων με την οικογένεια του πατέρα και επικοινωνία με τη μητέρα).

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2006, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου

Κράτηση αιτούντα άσυλο κατά την είσοδό του στη χώρα ασύλου – Το άρθρο 5 της Σύμβασης κατοχυρώνει θεμελιώδες δικαίωμα του ανθρώπου, δηλαδή την προστασία από τις αυθαίρετες κρατικές επεμβάσεις στο δικαίωμα της προσωπικής ελευθερίας και ασφάλειας – Αναγκαία συνέπεια του αδιαμφισβήτητου κυρίαρχου δικαιώματος των κρατών να ελέγχουν την είσοδο και τη διαμονή των αλλοδαπών στην επικράτειά τους είναι η δυνατότητα των συμβαλλομένων κρατών να διατάσσουν την κράτηση των μεταναστών που αιτούνται την είσοδο στο έδαφός τους, είτε καταθέτοντας αίτηση ασύλου είτε καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο – Η νομιμότητα της κράτησης που διατάσσεται για την πρόληψη της παράνομης εισόδου αλλοδαπού στο έδαφος συμβαλλόμενου κράτους – Το μέτρο στέρησης της προσωπικής ελευθερίας είναι σύμφωνο με τη διάταξη της παραγράφου 1(στ) του άρθρου 5 μόνο για το σκοπό της εκτέλεσης της απόφασης απέλασης. Αν η σχετική διαδικασία δεν εφαρμόζεται με τη δέουσα επιμέλεια, η κράτηση παύει να είναι νόμιμη – Η 76ωρη καθυστέρηση στην ενημέρωση του κρατούμενου για τους λόγους της κράτησής του παραβιάζει το δικαίωμά του να ενημερώνεται το συντομότερο για τους λόγους στέρησης της προσωπικής του ελευθερίας (άρθρο 5 παρ. 2 της Σύμβασης) – Παραπομπή της υπόθεσης ενώπιον του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης του Δικαστηρίου αιτήσει του προσφεύγοντα: για πρώτη φορά το Δικαστήριο καλείται να ερμηνεύσει την έννοια της περιόδου «νομίμου... κρατήσεως ατόμου, επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παράνομως εν τη χώρα» – Άποψη της μειοψηφίας: επιτρέπεται σήμερα να παρέχει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου χαμηλότερο επίπεδο προστασίας από αυτό που αναγνωρίζουν και

εγγυώνται άλλες οργανώσεις (όπως είναι η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση, η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης); Μπορούμε σήμερα να αποδεχθούμε ότι η διάταξη του άρθρου 5 της Σύμβασης, που διαδραμάτισε σημαίνοντα ρόλο στον έλεγχο της αυθαιρεσίας σε θέματα στέρησης της προσωπικής ελευθερίας, εγγυάται μειωμένο επίπεδο προστασίας στους τομείς του ασύλου και της μετανάστευσης που, από κοινωνική και ανθρώπινη άποψη, είναι τα πιο κρίσιμα ζητήματα που καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε τα χρόνια που έρχονται; (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2008, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Saadi κατά Ιταλίας¹³

Παραίτηση του Τμήματος στο οποίο εισήχθη η υπόθεση προς εκδίκαση υπέρ του Τμήματος Ευρείας Σύνθεσης ενόψει του σοβαρού ζητήματος που τίθεται για την ερμηνεία της Σύμβασης – Απόρριψη αιτήματος ασύλου για λόγους εθνικής ασφάλειας – Κίνδυνος βασανιστηρίων του απορριφθέντα αιτούντα άσυλο στην περίπτωση της εκτέλεσης της απόφασης που διατάσσει την απέλασή του στην Τυνησία – Δικαίωμα στο άσυλο κατά την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – Δικαίωμα των κρατών να ελέγχουν την είσοδο, τη διαμονή και την απομάκρυνση των αλλοδαπών από το έδαφός τους – Απόλυτη η απαγόρευση των βασανιστηρίων και της σκληρής ή απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας – Το βάρος της απόδειξης της απαγορευμένης από το άρθρο 3 μεταχείρισης ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και τα αποδεικτικά στοιχεία που λαμβάνει υπόψη για την αξιολόγηση του κινδύνου της κακομεταχείρισης – Στην περίπτωση που ο προσφεύγων δεν έχει απελαθεί κρίσιμος χρόνος για την αξιολόγηση του κινδύνου της κακομεταχείρισης είναι αυτός της διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου – Διάκριση της έννοιας των βασανιστηρίων από την έννοια της σκληρής ή απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας – Επίπεδο της σοβαρότητας της κακομεταχείρισης για την υπαγωγή της στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 της Σύμβασης – Η προστασία του άρθρου 3 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου είναι ευρύτερη από αυτήν των άρθρων 32 και 33 της Σύμβασης του ΟΗΕ για το Καθεστώς των Προσφύγων

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2008, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Said κατά Ολλανδίας

Απέλαση απορριφθέντος αιτούντα άσυλο από την Ερυθραία – Αξιολόγηση των ισχυρισμών για φόβο δίωξης από τα ολλανδικά δικαστήρια – Η φύση των υποχρεώσεων που έχουν αναλάβει τα συμβαλλόμενα κράτη δυνάμει του άρθρου 3 της Σύμβασης στηρίζεται στην πράξη με την οποία εκτίθεται ο αλλοδαπός σε κίνδυνο κακομεταχείρισης. Επομένως, η ύπαρξη αυτού του κινδύνου πρέπει να αξιολογηθεί κατ' αρχήν σε σχέση με τα γεγονότα τα οποία γνωρίζουν ή όφει-

¹³ Βλέπε επίσης τις υποθέσεις: Abdelhadi κατά Ιταλίας (2638/07), Ben Salah κατά Ιταλίας (38128/06), Bouyahia κατά Ιταλίας (46792/06), C.B.Z. κατά Ιταλίας (No. 44006/06), Darraji κατά Ιταλίας (11549/05), Hamraoui κατά Ιταλίας (16201/07), O. κατά Ιταλίας (37257/06), Soltana κατά Ιταλίας (37336/06), Sellem κατά Ιταλίας (12584/2008).

λαν να γνωρίζουν τα συμβαλλόμενα κράτη κατά το χρόνο της εκτέλεσης της απέλασης – Υποχρέωση του προσφεύγοντα να καταθέσει στοιχεία και πληροφορίες που αποδεικνύουν ότι η απέλαση συνιστά παραβίαση του άρθρου 3 ώστε να είναι εφικτή η δικαστική αξιολόγηση του κινδύνου κακομεταχείρισης – Το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ότι μπορεί να είναι δύσκολο να προσκομίσει ο προσφεύγων αποδεικτικά στοιχεία που πιστοποιούν ότι καταζητείται από τις αρχές της χώρας του – Η υποχρέωση της ενδελεχούς εξέτασης των αιτημάτων ασύλου και της προσήκουσας αιτιολόγησης των σχετικών αποφάσεων απορρέει από τα άρθρα 2 και 3 της Σύμβασης. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2005, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Salah Sheekh κατά Ολλανδίας

Απέλαση αιτούντα άσυλο από τη Σομαλία, μέλους μειονοτικής φυλής – Δυνατότητα εγκατάστασης σε άλλη περιοχή της χώρας καταγωγής (internal flight alternative): τα συμβαλλόμενα κράτη ευθύνονται δυνάμει του άρθρου 3 της Σύμβασης αν δεν πληρούνται οι εγγυήσεις της δυνατότητας του ενδιαφερόμενου να ταξιδέψει στη συγκεκριμένη περιοχή και της δυνατότητας εισόδου και εγκατάστασης σ' αυτήν – Δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο προσφεύγων παρέλειψε να εξαντλήσει τα εσωτερικά ένδικα μέσα όταν μπορεί να αποδείξει, επικαλούμενος τη σχετική εθνική νομολογία ή οιοδήποτε άλλο πρόσφορο μέσο, ότι του παρείχε περιορισμένη προστασία το μη ασκηθέν ένδικο μέσο που προβλέπει η εθνική νομοθεσία – Όταν τα συμβαλλόμενα κράτη αποφασίζουν την απέλαση αλλοδαπών οφείλουν να εφαρμόζουν το άρθρο 3 της Σύμβασης που αποτυπώνει μια από τις θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών και απαγορεύει με τρόπο απόλυτο τα βασανιστήρια ή την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία ανεξάρτητα από τη συμπεριφορά του θύματος και από το χαρακτηρισμό του ως ανεπιθύμητου ή επικίνδυνου – Η ευθύνη του απελαύνοντος κράτους στο πλαίσιο του άρθρου 3 επιβάλλει αναπόφευκτα την αξιολόγηση των συνθηκών που επικρατούν στη χώρα προορισμού υπό το φως των προϋποθέσεων που θέτει το άρθρο 3 της Σύμβασης – Οι αρμόδιες αρχές του συμβαλλόμενου κράτους υποχρεούνται να αποδείξουν ότι αξιολόγησαν προσηκόντως και επαρκώς την κατάσταση που επικρατεί στο κράτος προορισμού του υπό απέλαση αλλοδαπού επικαλούμενες εθνικά έγγραφα και στοιχεία από αξιόπιστες και αντικειμενικές πηγές όπως είναι για παράδειγμα, τα έγγραφα άλλων συμβαλλόμενων ή μη κρατών, υπηρεσιών του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και ευυπόληπτων μη κυβερνητικών οργανώσεων – Όταν κρίνει υποθέσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 3 της Σύμβασης το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου υποχρεούται να διασφαλίζει το σεβασμό των υποχρεώσεων που απορρέουν για τα υψηλά συμβαλλόμενα μέρη από τη Σύμβαση και τα Πρωτόκολλά της. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Sayoud κατά Γαλλίας

Απέλαση Γάλλου πολίτη και απαγόρευση εισόδου στη χώρα – Μη προβλεπόμενη από το νόμο επέμβαση στο δικαίωμα του προσφεύ-

γοντα για σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής – Όχι μόνον η εθνική νομοθεσία αλλά και το άρθρο 3 του 4ου Πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου απαγορεύει στα συμβαλλόμενα κράτη να απελαύνουν τους πολίτες τους.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Sen κατά Ολλανδίας

Άρνηση συμβαλλόμενου κράτους να επιτρέψει την είσοδο ανήλικου παιδιού του οποίου οι γονείς διαμένουν νόμιμα σ' αυτό έχοντας αναπτύξει περαιτέρω οικογενειακούς δεσμούς – Γέννηση παιδιών στη χώρα υποδοχής που δεν έχουν άλλον πλην της ιθαγένειας δεσμό με τη χώρα καταγωγής – Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη την ηλικία των παιδιών, την κατάσταση τους στη χώρα καταγωγής και το βαθμό εξάρτησής τους από τους γονείς τους - Διαβίωση στο πολιτισμικό περιβάλλον της χώρας υποδοχής – Επιβάλλεται η εξισορρόπηση των συμφερόντων αφενός των μεταναστών - γονέων και αφετέρου της κοινωνίας της χώρας υποδοχής ως συνόλου – Ανεπίτρεπτο το δίλημμα που τίθεται στους μετανάστες γονείς να επιλέξουν μεταξύ της κατάστασης που δημιούργησαν στη χώρα υποδοχής και της συμβίωσης με τα παιδιά τους που άφησαν στη χώρα καταγωγής.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Siliadin κατά Γαλλίας

Εκμετάλλευση εργασίας ανήλικης αλλοδαπής οικιακής βοηθού – Προσβλητικές για την ανθρώπινη αξιοπρέπεια συνθήκες διαβίωσης και εργασίας – Έννοια της αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας και της ειλωτείας – Οι εθνικές αρχές υποχρεούνται κατ' αρχήν να επανορθώσουν την παραβίαση που επικαλείται το θύμα – Απορρέουν θετικές υποχρεώσεις για τα συμβαλλόμενα κράτη από το άρθρο 4 της Σύμβασης – Σε αντίθεση με την πλειοψηφία των κανόνων δικαίου της Σύμβασης και των Πρωτοκόλλων 1 και 4 η πρώτη παράγραφος του άρθρου 4 δεν προβλέπει περιορισμούς, και σύμφωνα με το άρθρο 15 παρ. 2 δεν είναι επιδεκτική εξαιρέσεων ακόμα και στην περίπτωση πολέμου ή άλλου δημόσιου κινδύνου που απειλεί το έθνος – Ιδιαίτερα τα παιδιά και άλλα ευάλωτα πρόσωπα δικαιούνται την προστασία του κράτους με τη μορφή της αποτελεσματικής πρόληψης, που τα προφυλάσσει από σοβαρές παραβιάσεις που προσβάλλουν την προσωπικότητά τους – Η απαίτηση του υψηλού επιπέδου προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών προϋποθέτει, παράλληλα και αναπόφευκτα, αυστηρότερη εκτίμηση των προσβολών που στρέφονται κατά των θεμελιωδών αξιών των δημοκρατικών κοινωνιών.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόφαση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2005, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Singh κατά Τσεχίας

Παρατεταμένη κράτηση αλλοδαπών προκειμένου για την εκτέλεση δικαστικής απέλασης – Υποβολή αιτήματος ασύλου διαρκούς της κράτησης – Όταν η διαδικασία απέλασης δεν εφαρμόζεται με την προσήκουσα ταχύτητα η κράτηση παύει να είναι δικαιολογημένη – Έργο του Δικαστηρίου είναι να διαπιστώσει εάν η εθνική νομοθεσία

είναι σύμφωνη με τη Σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων των αρχών που αναφέρει ή εμπεριέχει – Το άρθρο 5 παρ. 4 της Σύμβασης δεν υποχρεώνει τα κράτη να υιοθετήσουν δύο βαθμούς δικαιοδοσίας για την εξέταση της νομιμότητας της κράτησης και των αιτημάτων απόλυσης. Όμως, το κράτος που υιοθετεί παρόμοιο σύστημα πρέπει κατ' αρχήν να αναγνωρίζει στους κρατούμενους τις ίδιες εγγυήσεις τόσο στο δεύτερο όσο και στον πρώτο βαθμό κρίσης – Αναμφίβολα μια από τις εγγυήσεις αυτές είναι η προϋπόθεση τήρησης της «βραχείας προθεσμίας» της παρ. 4 του άρθρου 5.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2005, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα)

Shamsa κατά Πολωνίας

Κράτηση αλλοδαπών σε ζώνη διερχομένων αεροδρομίου πέραν της προβλεπόμενης από το νόμο περιόδου των τριών μηνών – Στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 5 παρ. 1 δεν θεωρείται νόμιμη η κράτηση που διαρκεί πολλές ημέρες και δεν διατάχθηκε από δικαστήριο ή από δικαστή ή από οποιοδήποτε άλλο όργανο «με δικαιοδοσία (...) να ασκεί δικαστικά καθήκοντα» – Η στέρηση της ελευθερίας πρέπει να διέπεται από τη γενική αρχή της ασφάλειας του δικαίου.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Slimani κατά Γαλλίας

Υποχρέωση των κρατών να προστατεύουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες που εγγυάται η Σύμβαση – Δικαίωμα στη ζωή – Απαγόρευση των βασανιστηρίων – Δικαίωμα σε πραγματική προσφυγή – Θάνατος ψυχικά ασθενούς κρατούμενου – Άρνηση πρόσβασης της συντρόφου του στη διαδικασία έρευνας των αιτίων του θανάτου – Το κράτος φέρει το βάρος της παροχής πειστικών εξηγήσεων για τις αιτίες των τραυματισμών που προκλήθηκαν κατά την κράτηση ή επ' ευκαιρία άλλων τύπων στέρησης της ελευθερίας. Η υποχρέωση αυτή είναι ιδιαίτερα σοβαρή όταν ο κρατούμενος αποβιώνει – Σε περίπτωση που ο θάνατος οφείλεται σε προβλήματα υγείας το κράτος υποχρεούται να παράσχει εξηγήσεις για τα αίτια αυτού του θανάτου και για τις φροντίδες που παρασχέθηκαν πριν την επέλευσή του – Με την έρευνα που επιβάλλει η διαδικαστική πτυχή του άρθρου 2 της Σύμβασης διασφαλίζεται η αποτελεσματική εφαρμογή της εσωτερικής νομοθεσίας που προστατεύει το δικαίωμα στη ζωή και στις υποθέσεις όπου εμπλέκονται υπάλληλοι ή όργανα του κράτους η λογοδοσία τους για τους θανάτους που επήλθαν στο πεδίο της ευθύνης τους – Για να πληροί τη διαδικαστική πτυχή του άρθρου 2 της Σύμβασης η έρευνα πρέπει να είναι επίσημη, δηλαδή να προβλέπεται από το νόμο και αποτελεσματική, δηλαδή να επιτρέπεται στους συγγενείς του θύματος να συμμετέχουν στη διαδικασία με τρόπο προσήκοντα που εξασφαλίζει το έννομο συμφέρον τους – Το άρθρο 3 της Σύμβασης καλύπτει το δικαίωμα κάθε κρατούμενου σε συνθήκες κράτησης που ανταποκρίνονται στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια έτσι ώστε να διασφαλίζεται ότι οι ρυθμίσεις εκτέλεσης των μέτρων δεν τον υποβάλλουν σε κινδύνους ή σε δοκιμασία τέτοιας έντασης που υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο της στενοχωρίας που είναι εγγενής στην κράτηση.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Slivenko κατά Λετονίας

Απέλαση λόγω της ανακήρυξης της Δημοκρατίας της Λετονίας ως ανεξάρτητου κράτους – Οι προσφεύγουσες που έχουν διαμείνει στη Λετονία από τη γέννησή τους και είναι μέλη οικογένειας αξιωματικού των Ενόπλων Δυνάμεων της Ομοσπονδίας της Ρωσίας απελαύνονται βάσει της Συμφωνίας της Ρωσίας και της Λετονίας για την Αποχώρηση των Ρωσικών Στρατευμάτων – Προστασία της ιδιωτικής ζωής και της κατοικίας.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Soering κατά Αγγλίας

Γερμανοί πολίτες – Μη πολιτικά εγκλήματα – Έκδοση – Θανατική ποινή – Απάνθρωπη μεταχείριση – Βασανιστήρια – Τιμωρία.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 1998, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

S.D. κατά Ελλάδας¹⁴

Ο προσφεύγων, πολίτης Τουρκίας έφθασε στην Ελλάδα το Μάιο του 2007. Λόγω των πολιτικών του πεποιθήσεων είχε υποστεί κακομεταχείριση από τις τουρκικές αρχές που είχαν διατάξει την κράτησή του. Με την άφιξή του στην Ελλάδα συνελήφθη για παράνομη είσοδο και χρήση πλαστών εγγράφων και διατάχθηκε η κράτησή του για δύο μήνες. Κατ' αρχήν μετήχθη σε μεθοριακό σταθμό κράτησης και στη συνέχεια σε κέντρο κράτησης αλλοδαπών. Σύμφωνα με τους ισχυρισμούς του κατέθεσε άμεσα μετά την είσοδό του στην Ελλάδα αίτημα ασύλου το οποίο όμως δεν κατέγραψαν οι αρχές. Εξέφρασε άλλες δύο φορές την επιθυμία του να καταθέσει αίτημα στην Ελλάδα πριν αυτό καταχωρηθεί από τις αρχές και έτσι ανεστάλη η άμεση απέλασή του. Το Μάιο του 2007, ο κύριος S.D. προσέφυγε ενώπιον ελληνικού διοικητικού δικαστηρίου αμφισβητώντας τη νομιμότητα του μέτρου της κράτησης. Όμως, η σχετική προσφυγή του απορρίφθηκε επειδή αδυνατούσε να αποδείξει ότι προτίθετο να αναχωρήσει από την Ελλάδα εντός τριάντα ημερών. Καθώς ανέμενε την εξέταση του αιτήματός του για άσυλο αδυνατούσε να αναχωρήσει από την Ελλάδα. Η σχετική διαδικασία για τον καθορισμό του καθεστώτος του πρόσφυγα καθυστερούσε επειδή οι αρχές ανέμεναν πληροφορίες που αφορούσαν στα βασανιστήρια που είχε υποστεί στη χώρα καταγωγής του. Διαρκούς της εξέτασης του αιτήματός του για άσυλο μεταφέρθηκε σε κέντρο κράτησης αλλοδαπών όπου τοποθετήθηκε για έξη ημέρες σε κελί με άσχημες συνθήκες διαβίωσης. Στο μεταξύ, προσέφυγε εκ νέου ενώπιον δικαστηρίου με αντιρρήσεις κατά του μέτρου της κράτησης και αφέθηκε ελεύθερος αφού κρίθηκε ότι απαγορεύεται η απέλαση και η απομάκρυνση αλλοδαπού που εισήλθε παράνομα στην Ελλάδα και κατέθεσε αίτημα ασύλου. Εν τέλει, χορηγήθηκε στον προσφεύγοντα δελτίο αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού, εξάμηνης ισχύος, που διευκόλυνε την πρόσβασή του στην αγορά εργασίας και σε υπηρεσίες υγείας. Το δελτίο αυτό ανανεώθη-

¹⁴ Για την απόδοση της απόφασης στην ελληνική βλέπε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee556.pdf>. Η παρούσα περίληψη στηρίζεται στο σχετικό δελτίο τύπου που εξέδωσε το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

κε δύο φορές.

Ενώπιον του Δικαστηρίου ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι οι συνθήκες κράτησής του συνιστούν εξευτελιστική μεταχείριση κατά την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης. Επίσης, ότι ενόσω εκρατείτο και είχε καταγραφεί ως αιτών άσυλο αδυνατούσε να προσβάλει τη νομιμότητα της κράτησής του, με αποτέλεσμα την παραβίαση των διατάξεων των παραγράφων 1 και 4 του άρθρου 5 της Σύμβασης.

Παραβίαση του άρθρου 3: οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντα για το συνωσιισμό και τις άσχημες συνθήκες διαβίωσης αποδείχθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου από εκθέσεις του Γραφείου της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα, της Επιτροπής για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων, του Επιτρόπου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και της οργάνωσης Human Rights Watch. Το Δικαστήριο απεφάνθη ότι αυτές οι συνθήκες είναι απαράδεκτες και συνιστούν μεταχείριση εξευτελιστική κατά την έννοια του άρθρου 3. Όσον αφορά στο επιχείρημα της ελληνικής κυβέρνησης περί της σύντομης περιόδου κράτησης του προσφεύγοντα, το Δικαστήριο, επικαλούμενο τη νομολογία του, έκρινε ότι δεν ασκεί επιρροή τη χρονική διάρκεια της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, ειδικότερα ενόψει της ειδικότερης κατάστασης της υγείας του προσφεύγοντα που υπέφερε από σοβαρά ψυχολογικά και σωματικά τραύματα λόγω των βασανιστηρίων που είχε υποστεί στην Τουρκία. Εν κατακλείδι, το Δικαστήριο έκρινε ότι η Ελλάδα παραβίασε το άρθρο 3 της Σύμβασης.

Παραβίαση του άρθρου 5 της Σύμβασης: Διαπιστώνοντας ότι απορρίφθηκαν οι κατηγορίες σε βάρος του προσφεύγοντα για παράνομη είσοδο στη χώρα και χρήση πλαστών εγγράφων και ότι οι αρχές καταχώρησαν το αίτημά του για άσυλο, το Δικαστήριο υπογράμμισε ότι δεν στηριζόταν στην ελληνική νομοθεσία η κράτηση του προσφεύγοντα με σκοπό την απέλαση. Επίσης, το Δικαστήριο σημείωσε ότι οι αρχές καταχώρησαν το αίτημα ασύλου του προσφεύγοντα την τρίτη φορά που εξέφρασε τη σχετική επιθυμία και ότι δεν επέδειξαν τη δέουσα προσοχή στο καθεστώς του ως αιτούντα άσυλο. Επομένως, η κράτηση του προσφεύγοντα ήταν παράνομη και παραβίασε τη διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 5 της Σύμβασης.

Τέλος, το Δικαστήριο διαπίστωσε ότι υπάρχει νομικό κενό για τους αλλοδαπούς των οποίων η απέλαση είναι αδύνατη επειδή εκκρεμεί η εξέταση του αιτήματός τους για άσυλο αφού σε αυτές τις περιπτώσεις τα διοικητικά δικαστήρια αρνούνται να εξετάσουν τη νομιμότητα της κράτησης. Επίσης, σημείωσε ότι η διαδικασία ενώπιον των διοικητικών δικαστηρίων είναι χρονοβόρα και απαιτεί την υποχρεωτική συνδρομή δικηγόρου χωρίς να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο δωρεάν νομική συνδρομή. Επομένως, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, παραβιάστηκε η διάταξη της παραγράφου 4 του άρθρου 5 της Σύμβασης αφού ο προσφεύγων δεν είχε τη δυνατότητα να προσβάλλει την απόφαση που διέτασε την κράτησή του.

T.I. κατά Αγγλίας

Εφαρμογή της Σύμβασης του Δουβλίνου «περί καθορισμού του κράτους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως παροχής ασύλου, η οποία υποβάλλεται σε ένα από τα κράτη μέλη των Ευρω-

παϊκών Κοινοτήτων» – Έννοια της ασφαλούς τρίτης χώρας – Βασανιστήρια – Η δίωξη από μη κρατικά όργανα, ως λόγος αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα – Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου δεν προστατεύει ρητά το δικαίωμα σε άσυλο – Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι η υποχρέωση απαγόρευσης απέλασης αλλοδαπού σε χώρα όπου κινδυνεύει να υποστεί μεταχείριση αντίθετη με το άρθρο 3 είναι ανεξάρτητη από το όργανο που είναι ο φορέας του κινδύνου αυτής της μεταχείρισης: είναι δηλαδή αδιάφορο εάν εμπλέκει άμεσα ή έμμεσα την ευθύνη των αρχών της χώρας προορισμού. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Thamibillai κατά Ολλανδίας

Η απέλαση αλλοδαπού υπάγεται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 της Σύμβασης όταν για βάσιμους λόγους αποδεικνύεται ότι ο ενδιαφερόμενος, εάν απελαθεί, θα αντιμετωπίσει στη χώρα προορισμού πραγματικό κίνδυνο να υποστεί βασανιστήρια ή κακομεταχείριση – Η αξιολόγηση της σοβαρότητας της κακομεταχείρισης είναι σχετική: εξαρτάται από τις περιστάσεις της κάθε υπόθεσης, όπως είναι η διάρκεια της μεταχείρισης, οι συνέπειές της στη σωματική και πνευματική ακεραιότητα του θύματος και σε κάποιες περιπτώσεις από το φύλο, την ηλικία και την κατάσταση υγείας του – Αφού η φύση της υποχρέωσης που τα συμβαλλόμενα κράτη έχουν αναλάβει δυνάμει του άρθρου 3 σε παρόμοιες περιπτώσεις εξαρτάται από την έκθεση του αλλοδαπού σε κίνδυνο κακομεταχείρισης, η ύπαρξη του κινδύνου πρέπει κατ' αρχήν να αξιολογηθεί σε σχέση με τα γεγονότα τα οποία ήσαν γνωστά ή έπρεπε να είναι γνωστά στα συμβαλλόμενα κράτη κατά το χρόνο της απέλασης.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Twalib κατά Ελλάδας

Το δικαίωμα στη χρήση και στην απονομή δικαιοσύνης – Το δικαίωμα του αλλοδαπού κατηγορούμενου να παρίσταται ενώπιον του Αρείου Πάγου με δικηγόρο διορισμένο από το Δικαστήριο – Δικαιώματα υπεράσπισης αλλοδαπού κατηγορούμενου: διερμηνεία. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 1999, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Üner κατά Ολλανδίας

Απέλαση μετανάστη που έχει δημιουργήσει οικογένεια στην Ολλανδία και είναι πατέρας παιδιών με ολλανδική ιθαγένεια λόγω της ποινικής του καταδίκης – Παραβίαση του μέτρου απαγόρευσης εισόδου στη χώρα και νέα καταδίκη για παράνομη παραμονή – Η Σύμβαση δεν εγγυάται στους αλλοδαπούς το δικαίωμα εισόδου και διαμονής σε μια συγκεκριμένη χώρα και με την επιφύλαξη των διεθνών υποχρεώσεών τους τα συμβαλλόμενα κράτη έχουν τη δυνατότητα να απελαύνουν τους αλλοδαπούς εγκληματίες κατά την εκπλήρωση της υποχρέωσής τους για διατήρηση της δημόσιας τάξης – Παρότι το άρθρο 8 της Σύμβασης δεν εγγυάται σε καμιά κατηγορία αλλοδαπών απόλυτο δικαίωμα προστασίας από την απέλαση από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις η απομάκρυνση ενός αλλοδαπού μπορεί να

παραβιάζει αυτήν τη διάταξη της Σύμβασης – Ανεξάρτητα από την ύπαρξη ή μη «οικογενειακής ζωής» το Δικαστήριο θεωρεί ότι η απέλαση ενός μετανάστη εγκατεστημένου στη χώρα από την οποία πρόκειται να απομακρυνθεί πλήττει το δικαίωμά του για σεβασμό της ιδιωτικής του ζωής – Το Δικαστήριο λαμβάνει υπόψη την ειδικότερη κατάσταση των αλλοδαπών που έχουν διάγει σημαντικό μέρος, εάν όχι το σύνολο, της παιδικής τους ηλικίας στη χώρα υποδοχής, όπου ανατράφηκαν και ολοκλήρωσαν την υποχρεωτική εκπαίδευση – Αρχή της αναλογικότητας – Άποψη μειοψηφίας: για λόγους μεθοδολογίας (εφαρμογή στην υπό κρίση υπόθεση των «κριτηρίων Boultif») και αρχής (δυσπιστία για κάθε αυστηρότερη ποινή που πλήττει τον αλλοδαπό λόγω του ειδικού νομικού καθεστώτος του) το Δικαστήριο θα μπορούσε να είχε αποφασίσει διαφορετικά. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2006, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Vasilev κατά Ελλάδα¹⁵

Διάρκεια ποινικής διαδικασίας – Άρνηση του Εισαγγελέα Εφετών να ικανοποιήσει αίτημα του καταδικασθέντα για τον ορισμό συντομότερης δικασίμου για τη συζήτηση της έφεσης – Το Δικαστήριο είχε ήδη την ευκαιρία να διαπιστώσει ότι η ελληνική έννομη τάξη δεν προσφέρει στους ενδιαφερόμενους μία πραγματική προσφυγή με την έννοια του άρθρου 13 της Σύμβασης που να τους επιτρέπει να προβάλουν τις αιτιάσεις τους κατά της διάρκειας μιας διαδικασίας και επομένως, δεν διακρίνει στην υπό κρίση υπόθεση κανένα λόγο για να παρακάμψει την νομολογία αυτή, πολύ περισσότερο αφού η κυβέρνηση δεν βεβαιώνει ότι η ελληνική έννομη τάξη έχει αποκτήσει εν τω μεταξύ μία τέτοια προσφυγή. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2007, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Venkadajalasrma κατά Ολλανδίας

Απαγόρευση βασανιστηρίων – Για να υπαχθεί η κακομεταχείριση στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 3 της Σύμβασης θα πρέπει να είναι αρκούντως σοβαρή – Κριτήρια της αξιολόγησης της σοβαρότητας της κακομεταχείρισης είναι: η διάρκεια, οι συνέπειές της για την πνευματική και σωματική υγεία του θύματος και σε κάποιες περιπτώσεις η ηλικία, το φύλο και η εν γένει κατάσταση της υγείας του θύματος. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Vijanathan and others κατά Γαλλίας

Πολίτες της Σρι Λάνκα – Ταμίλ – Διακριτική μεταχείριση λόγω εθνοτικής καταγωγής – Δίωξη λόγω των πολιτικών πεποιθήσεων – αντικαθεστωτικές πεποιθήσεις – Άρνηση αναγνώρισης του καθεστώτος του πρόσφυγα – Διαταγή απέλασης – Βάρος απόδειξης. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 1998, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Vilvarajah κατά Αγγλίας

Πολίτες της Σρι Λάνκα – Ταμίλ – Προγράμματα Εθελοντικού Επαναπατριsmού – Δίωξη – Βασανιστήρια – Διαδικασία αναγνώρισης του

¹⁵ Για την απόδοση της απόφασης στην ελληνική βλέπε την ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε <http://www.nsk.gr/edad/ee386.pdf>.

καθεστώς του πρόσφυγα – Δικαίωμα προσφυγής – Άρνηση του καθεστώτος του πρόσφυγα.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 1998, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Yildiz κατά Αυστρίας

Απέλαση αλλοδαπού λόγω καταδίκης του για διάπραξη εγκλημάτων ήσσονος σημασίας και επιβολής προστίμου για διοικητικές παραβάσεις – Δημιουργία οικογένειας στην Αυστρία με ομοεθνή του που γεννήθηκε, ζει και εργάζεται στη χώρα αυτή – Διαζύγιο – Δικαίωμα του απελαθέντος πατέρα να επικοινωνεί ελεύθερα με την κόρη του – Ανήκει στις εθνικές αρχές και κυρίως στα δικαστήρια το έργο της ερμηνείας και εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας – Το Δικαστήριο αξιολογεί την ύπαρξη ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής κατά την έννοια του άρθρου 8 της Σύμβασης λαμβάνοντας υπόψη το χρόνο που το μέτρο επέμβασης κατέστη οριστικό και αμετάκλητο.

(Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Yilmaz κατά Γερμανίας

Απέλαση, λόγω ποινικών καταδικών, αλλοδαπού που έχει γεννηθεί στο συμβαλλόμενο κράτος όπου είναι εγκατεστημένη η οικογένειά του – Δημιουργία οικογένειας στο συμβαλλόμενο κράτος – Οι σχέσεις των ενηλίκων δεν υπάγονται κατ' ανάγκη στο πεδίο προστασίας του άρθρου 8 της Σύμβασης – Κρίσιμος για το Δικαστήριο είναι ο χρόνος κατά τον οποίο καθίσταται οριστικό το μέτρο που συνιστά επέμβαση στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).

Μακαρατζής κατά Ελλάδας¹⁶

Δικαίωμα στη ζωή: ουσιαστικές και διαδικαστικές πτυχές του άρθρου 2 της Σύμβασης – Απαγόρευση βασανιστηρίων – Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής – Χρήση βίας από τις αστυνομικές δυνάμεις: η αυθαίρετη και μη ρυθμισμένη δράση των κρατικών οργάνων δεν συμβιβάζεται με τον αποτελεσματικό σεβασμό των δικαιωμάτων του ανθρώπου – Πεδίο εφαρμογής των άρθρων 2 και 3 της Σύμβασης στις περιπτώσεις κακοποίησης από κρατικά όργανα: Όλες σχεδόν οι υποθέσεις όπου οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι υπέστησαν επιθέσεις ή κακομεταχείριση που αποδίδονται σε αστυνομικές ή στρατιωτικές αρχές πρέπει να εξετάζονται υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της Σύμβασης. Κατά πάγια νομολογία, όταν δεν επήλθε ο θάνατος του θύματος της παραβίασης, μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να κριθεί ότι παραβιάζει το άρθρο 2 της Σύμβασης η σωματική κακοποίηση για την οποία ευθύνονται τα κρατικά όργανα – Από το σκοπό και το αντικείμενο της Σύμβασης, που είναι όργανο προστασίας των ανθρώπων, συνάγεται ότι η ερμηνεία και η εφαρμογή της διάταξης του άρθρου 2 πρέπει να καθιστούν συγκεκριμένες και πραγματικές τις προϋποθέσεις όπου μπορεί να είναι θεμιτή η πρόκληση του θανάτου – Λαμβάνοντας υπόψη τη δύσκολη αποστολή της αστυνομίας στις σύγχρονες κοινωνίες, τη μη προβλέψιμη ανθρώπινη συμπεριφορά και τις αναπόφευκτες επιχειρη-

¹⁶ Για την απόφαση στην ελληνική βλέπε στην ιστοσελίδα του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους σε: <http://www.nsk.gr/edad/ee182.pdf>.

σιακές επιλογές όταν πρόκειται για προτεραιότητες και δυναμικό, η έκταση της θετικής υποχρέωσης που δυνάμει του άρθρου 2 της Σύμβασης βαρύνει τις εθνικές αρχές πρέπει να ερμηνευθεί έτσι ώστε να μην επωμίζονται δυσβάστακτο βάρος – Το άρθρο 2 της Σύμβασης απαιτεί να διεξάγεται κατάλληλη, και αποτελεσματική επίσημη έρευνα όταν αποτέλεσμα της προσφυγής στη βία είναι ο θάνατος πολίτη: κατ' ουσίαν, με την έρευνα αυτής της μορφής διασφαλίζεται η πραγματική εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας που προστατεύει τη ζωή και παρέχονται εγγυήσεις για τη λογοδοσία των κρατικών λειτουργών ή των κρατικών οργάνων για το θάνατο που επήλθε κατά την εκπλήρωση των καθηκόντων τους. Δεδομένου ότι συνήθως στην πράξη τις πραγματικές συνθήκες επέλευσης του θανάτου σε παρόμοιες υποθέσεις γνωρίζουν σχεδόν μόνον οι κρατικοί λειτουργοί ή οι αρμόδιες αρχές, η διεξαγωγή της ανεξάρτητης και αμερόληπτης προσήκουσας επίσημης έρευνας εξαρτάται από την εφαρμογή των κατάλληλων εσωτερικών διαδικασιών – άσκηση ποινικών διώξεων, εφαρμογή πειθαρχικών διαδικασιών και διαδικασιών που επιτρέπουν στα θύματα και στις οικογένειές τους να ασκήσουν τα ένδικα μέσα που προβλέπει ο νόμος – Κάθε ανεπάρκεια της έρευνας που αποδυναμώνει την ικανότητα απόδειξης των πραγματικών περιστατικών ή του εντοπισμού των υπευθύνων ακυρώνει το απαιτούμενο επίπεδο της αποτελεσματικότητας – Παρέμβαση ενώπιον του Δικαστηρίου του Ινστιτούτου Κατάρτισης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του Δικηγορικού Συλλόγου Παρισίων. (Δημοσιευμένη σε ελληνική απόδοση σε Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2004, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα).